

„Czas“ wychodzi codziennie wieczór, wyjąwszy niedziele i dni świąteczne.
Oddzielne Nra Czasu, o ile zapas starczy, w Krakowie po 10 c., w Lwowie lub z przesyłką pocztową 12 c.
We Lwowie po 10 c. do nabycia w Biurze dzienników, ul. Karola Ludwika 1. 9.

Prenumerata wynosi:

	na cały rok	na kwartał	na 1 miesiąc
W miejscu	20 złr.	5 złr.	1 złr. 80 ct.
Pocztą w państwie austriackim	24 złr.	6 złr.	2 złr. 50 ct.
niemieckim	28 złr.	7 złr.	3 złr.
do Włoch, Francji, Anglii, Belgii, Szwajcarii, Turcji i innych państw, należących do związku pocztowego	32 złr.	8 złr.	3 złr.

Prenumeratę przyjmuje się tylko od 1-go do ostatniego dnia w miesiącu.
Listy z pieniędzmi i przekazy pieniężne na prenumeratę i ogłoszenia uprasza się nadsyłać franco do Administracji Czasu w Krakowie. — Listy reklamacyjne nieopłacone nie podlegają opłacie pocztowej. Listów niefrankowanych nie przyjmuje się. Ekspozytów nadsyłanych nie zwraca się.

CZAS

Prenumeratę przyjmują:

Administracja „CZASU“ w Krakowie i urzędy pocztowe. Miejscową prenumeratę księgarnia S. A. Krzyżanowskiego, handel Świdowicza w Sukiennicach, biuro dzienników i ogłoszeń Ignacego Herza przy placu Maryackim 1. 9, handel Bajera przy ulicy Grodzkiej, główna trafikar róg Ryńku i ulicy św. Jana. — Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje się za opłatą od miejsca wierszu drobnym drukiem (petit), za pierwszy raz 10 ct., za każdy następny po 5 ct. — Nadesłane (na 3 stronie) od miejsca wiersza drukiem drobnym po 30 ct. za każdy raz. — Ogłoszenia i prenumeratę przyjmują: we Lwowie Biuro dzienników ul. Kar. Ludwika 1. 9, Centr. Biuro ogłoszeń ul. Kopernika 1. 11; w Paryżu wyjąwszy p. Adam 105 bis Boulevard Raspail, (prenumeratę p. W. Raczkowski, Courbevois pod Paryżem, rue du Chemin de fer 44); w Wiedniu pp. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurtu n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu), A. Oppelink, R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymbdze), H. Schalek, M. Dukes, J. Danneberg, H. Friedl, (tylko prenumeratę pp. H. Goldschmidt & C.), w Frankfurcie n. M. G. Laube & Co. w Warszawie przyjmują ogłoszenia pp. Reichman i Frenkler, biuro ogłoszeń przy ul. Senatorskiej.

Czas odnowić przedpłatę.

kłora wynosi:

W miejscu na Czerwiec	złr. 1-80
Od 1 Czerwca do 30 Września . .	6-80
(Na żądanie odsyłanym będzie dziennik do domu za odpowiednią dopłatą.)	
Z przesyłką pocztową w państwie Austriackim na Czerwiec . . .	złr. 2-50
Od 1 Czerwca do 30 Września . .	8—
Z przesyłką pocztową w państwie Niemieckim na Czerwiec . . .	marek 6
Od 1 Czerwca do 30 Września . .	20

Prenumerata liczy się tylko od pierwszego do ostatniego dnia w miesiącu.

Kraków 30 maja.

Byłoby przedczesnem omawiać znaczenie studenckich i gimnastycznych uroczystości, które z początkiem czerwca odbędą się w Nancy. Przedczesnem dlatego, że dopiero przebieg tych uroczystości wyjaśni zarówno właściwe ich znaczenie, jak i słuszność czy niesłuszność obaw, które one wzbudziły za granicami Francji, w pierwszej linii oczywiście w Niemczech.

Jeśli dziś już zwracamy na nie uwagę czytelników naszych, to z pewnością nie dlatego, aby snuć przypuszczenia o możliwych następstwach tego — jak mówi stowarzyszenie studentów nancejskich — święta „narodowego i lotaryńskiego“, ale dlatego tylko, że sam projekt uroczystości ma już swoją, doświadczenia historyczną.

Wspominaliśmy niedawno na tem miejscu, że niemiecki urząd kancelski powinienby pilnie, niż to czyni, baczyc na wywoły tej części prasy niemieckiej, która za dawnych „gadzinowych“ czasów żywiła się z fundusów welfickich. A już szczególnie czuwać należy nad dziennikami, których głos uchodzi za odzwierciedlenie opinii panujących w porządku państwa pałacu na Wilhelmsstrasse. Uwagi te nasze spowodowane były niezręcznym artykułem Nordd. Allg. Ztg w sprawie zbrodni włoskiej. Za równą niezręczność uważamy pochodzącą z tego samego źródła przygrywkę do uroczystości nancejskich.

Przecież jedno nie ulegało najmniejszej wątpliwości, a mianowicie to, że zebrani w Nancy studenci i gimnasty nie przekroczyli ze swemi trójbrawnymi sztandarami granicy niemieckiej. Więc o jakimkolwiek bezpośrednim niebezpieczeństwie mowy być nie mogło. Jeśli zaś idzie o obawy przed platonizmem wybuchami „szowinizmu“ francuskiego, toć przyzna każdy, że byłoby zupełnie dosyć czasu martwić się niemi po uroczystościach nancejskich, oczywiście, gdyby one do zmartwienia poważne dawały powody. Różnica między tą moralną represją a moralną prewencją, której się chwycili półurzędowe pisma niemieckie, jest jasna. Taktyka podejrzewania z góry wszystkiego co się dzieje we Francji, nie jest z pewnością objawem tej dobrej wiary, która jest niezbędną, jeśli się naprawdę chce zachować nie

już serdeczne, ale przynajmniej znośne stosunki z Francją.

Ta, naszym zdaniem chybiona taktyka dzienników niemieckich wywołała też objaw wcale niezwykły: nie z Niemiec do Francji, ale z Francji do Niemiec popłynęły tym razem słowa trzeźwości i uspokojenia. Organ p. Carnota *Paix* pierwszy zaznaczył z naciskiem „cywilizacyjną, a więc pokojową“ cechę nancejskich uroczystości, a p. Loubet w rozmowie z jednym z dziennikarzy paryskich oświadczył, że „obecność p. prezydenta w Nancy jest chyba dostateczną rękojmią, iż tam nikt nie miał i niema zamiaru wyzywać, a tem mniej obrażać Niemców.“

Nie można odmówić pewnej godności temu oświadczeniu prezesa gabinetu francuskiego. Przebieg uroczystości w Nancy okaże, czy zapewnienia jego były nietylko lojalne, ale i skuteczne i czy zachowanie się prasy niemieckiej było tylko niezręcznem, czy też zasadniczo mylnem. Że były niezręczne, najlepszym dowodem artykuł, z którym Nordd. Allg. Ztg wystąpiła onegdaj ponownie w tej sprawie. Nie chodziło jej — zapewnia ona — o groźby lub podejrzenia, ale tylko o przestróg dla młodzieży francuskiej, bo w pokojowe zamiary p. Carnota i rządu Republiki wierzy najzupełniej.

Pokojowy ten ton głosów francuskich jest wogóle zupełnie naturalny; nie pomylił się chyba jednak, przypuszczając, że prócz ogólnych, codziennych przyczyn tego spokoju i trzeźwości, istnieją jeszcze specjalne, chwilowe do tego powody. Ostatnie usiłowania rosyjskie, dążące do pewnego zbliżenia się ku Niemcom choćby tylko na polu ekonomicznem, nie są z pewnością atmosferą, w którejby należyte kwintę mogły francuskie narodowe aspiracje, a gdyby podczas pobytu cara w Berlinie zbyt głośno dolatywały tam oddźwięki niecierpliwości francuskiej, to byłoby to potężnemu przyjacielowi Francji mniej jeszcze przyjemnem, niż zbyt grzeczne obchodzenie się przewodniczącego sądu przysięgłych z Karcholem, które przecież — tak przynajmniej zapewnia p. Valfrey w *Figarce* — zrobiło na carze bardzo niemiłe wrażenie.

Fakt niepośledniej doniosłości w życiu i rozwoju Rusi galicyjskiej notują wszystkie prawie dzienniki lwowskie. Jeżeli wiadomość, przez nie podana, okaże się prawdziwą, mieliśmybyśmy wkrótce do czynienia z nowem stronnictwem ruskim, a niewątpliwie dla nas najsympatyczniejszem — ze stronnictwem katolicko-ruskim, pod przewodem dostojnego X. Metropolity. W tym bowiem duchu odezwali się liczne głosy z pośród duchowieństwa ruskiego, a najwymowniej je streścił i zwięzł w prasie ruskiej stanowczością wypowiedział X. Rożankowski w organie X. Metropolity *Duszpastyr*. Na wymowny głos jego odezwali się już 152 księża i mnichów, którzy oświadczyli gotowość przystąpienia do nowego stronnictwa narodowo-ruskiego, opartego na miłości Kościoła katolickiego i narodowości ruskiej.

Myślimy w naszym życiu poroźbiorem zrozumieli, a przynajmniej rozsądni i patriotyczni, większość narodu rozumiała znaczenie Kościoła katolickiego, jako potężnego czynnika, łączącego naród nasz i dającego mu siłę do znoszenia srogięgo ucisku w tej lub owej dzielnicy, a będącego niewątpliwie potężną dźwignią moralną narodowego rozwoju i odrodzenia. Dlatego — przynajmniej się o-

twiercie — pojąć nie mogliśmy nietylko indyferentyzm, aleczestokroć nienawiść do Kościoła katolickiego wśród świeckiej inteligencji ruskiej, a nawet i u części kleru ruskiego. Podobne uczucia mogą być zrozumiałe ze stanowiska politycznego i tylko w obozie noskalofilskim, który nie uznaje odrębnej narodowości, odrębnego języka ruskiego, a pragnie przynieść panmoskiewczyzmowi w ofierze wszystko, co najdroższe, a z niem razem i wiarę katolicką, odziedziczoną po przodkach. Natomiast trudno zrozumieć, chociażby tylko ze względów oportunistycznych, tryb postępowania w tym względzie stronnictwa narodowego. Jeżeli obrażdek odróżnia Rusinów od Polaków, to wiara i Kościół katolicki odróżniają ich tem silniej od Rosyan. Zdawałoby się, że dla narodowości ruskiej, tak mało dotąd wyrobionej, tak mało posiadającej cech odrębności, a tak silnie zagrożonej prądem unifikacyjnym od wschodu, wszelki środek, potęgający tę odrębność, wzmacniający się obroną narodowości, powinien być pożądanym, a tem pożądanąsią łączność z Kościołem katolickim, z jego siłą duchową i cywilizacyjną.

A jednak u Rusinów z obozu narodowego rzadko się spotykamy zrozumeniem tej prawdy. Organ ich stronnictwa, zaczynając od dawniej wychodzącej *Prawdy*, aż do dzisiejszego *Dila*, okazywały swe sympatie wszelkim możebnym prądom antykatolickim: i całkowitej niewierze, i indyferentyzmowi w rzeczach wiary, i racjonalistycznej sztyndzie i nawet schizmie, ale nie miały ich dla Kościoła katolickiego! Dnia 25 listopada 1890 roku nastąpił pewien przełom; poseł Romanek i towarzysze porzucili swe negacyjne stanowisko wobec rządu i w części wobec narodowości polskiej, a zaznaczyli wyraźnie swą odrębność narodową i chęć obrania innej drogi. Oświadczenie gotowości stania wiernie przy Kościele katolickim, pozyskali aprobatę swego programu i poparcie moralne ze strony X. Metropolity i reszty dostojników obrządku ruskiego. Ta ostatnia okoliczność niezmiernie wiele się przyczyniła do złamania pierwszych lodów nieufności pomiędzy obu narodami, zamieszkującymi ten odłam dawnej Polski.

Ale mimo to we wzajemnych naszych stosunkach było jeszcze coś niedopowiedzianego, coś niejasnego. Zgryźliwy i niechętny ton *Dila* wobec Polaków nie przyczyniał się bynajmniej do torowania drogi do tak pożądanego dla stron obu zgody. Kamień, leżący na drodze ku wspólnemu celowi, ku wspólnej lepszej doli, na który wskazywał się *Wspólny od łaski górą uciśnionemu*, poruszono tylko, ale go nie usunęto. Zachowanie się *Dila* i księży narodowców podczas synodu ruskiego we Lwowie, ogłaszanie się na prawo i lewo, kłókotanie z moskalofilami i radykalami, gdy trzeba było dotknąć jakiejś sprawy drażliwej, jak n. p. wędrowek poczojańskich, lub uroczystości wołyńskich — wszystko to zdawało się niewyczerpać tak pięknie zainicjowaną akcję polityczną, której — jak się potem okazało — zbywało jednak na szczeroci uczuć katolickich.

Lecz oto odzywają się w organie X. Metropolity *Duszpastyr* głosy ostrzegające. Mnożą się one i zyskują na sile. Nareszcie około 152 księży do poglądów politycznych X. Rożankowskiego dla tych, co znają stosunki ruskie, co patrzą nieraz ze smutkiem na uległość kleru unickiego wobec wszelkich powolanych i niepowolanych prowodyrów, będzie niechybnie wypadkiem wiele znaczącym, jeżeli dalszemu jego rozwojowi nie stanie na przeszkodzie. Dotąd tworzenie się ruskokatolickiego stronnictwa uchodziło za rodzaj *pium desiderium*, którego oczekiwano gdzieś w dalekiej przyszłości. Organa, broniące tej sprawy, a wydawane z wielką ofiarnością przez obecnego X. Metropolity, upadały po krótszem lub dłuższem istnieniu, jak *Ruski Sion*, *Mir*, dwutygodnik *Rus X.* Bobrowicza, *Kyrył i Metodyj* X. Sieleckiego i t. p. Zdawało się, że i wymowny a poważny głos X. Eugeniusza Hornickiego w *Przeglądzie Powszechnym* przebrzmiał bez echa. Akcja jednak księży ruskich, wywołana artykułami *Duszpastyra*, świadczy, że posiew zdrowego

ziarna zaczyna przyjmować się na glebie ruskiej, że szczerze i szlachetne idee, wiodące, być może, do lepszej przyszłości, przyjmują się i dojrzewają powoli. Witamy je sercem całym i życzymy powodzenia.

Przegląd polityczny.

Moskowskija Wiedomosti trudnią się wytrwale odkrywaniem „spisków polskich“, a „intryga polska“ od lat 30 nie schodzi ze szpalt tego szanowanego organu. Ostatniemi czasy pismo to zwraca baczność uwagę na Galicję, i ostrzega „patriotyzm“ swój rząd i swoje społeczeństwo przed „organizacją polską“, formującą się w tej prowincji i niebezpieczeństwem wynikającym z tego powodu dla Rosji. Obecnie dawny organ Katołowa zrobił nowe odkrycie i opowiada zadziwiająco szczegóły o dwóch stowarzyszeniach „związku narodowym“ i „skarbie narodowym“. Towarzystwo narodowy zorganizowało się niedawno, na jego czele stoi magnat polski hr. S., a celem towarzystwa jest odbudowanie Polski. Jedni członkowie chcą wskrzesić Polskę włoską, inni, drudzy szlachecką, lecz różnica ta jest odniekana na ostatni plan, a wszyscy członkowie jednako dążą do obalenia politycznego status quo. Towarzystwo to ma swoich pełnomocników w Bułgarii, północnej Ameryce i Brazylii i poleciło swoim agentom wnieść na porządek dzienny obrad kongresu, mającego się odbyć podczas powszechnej wystawy w Chicago, kwestję odbudowania Polski. Towarzystwo ma swoich „komisarzy“ we wszystkich miastach na rosyjskim pograniczu, którzy dostawiają proklamacye do „Nadwiśla“ i prowadzą rewolucyjną propagandę w „przywilańskim kraju.“

Takimi to bajkami karmią *Mosk. Wiedom.* swoich czytelników; cała historia została utworzona z rozmyślną złą wiarą i jest po prostu pospolitą denuncjacją, mającą na celu obudzenie czujności rządowej w Królestwie Polskiem. Wszystkie szczegóły korespondencji są zmyślane. Wprawdzie istnieje w Krakowie jawne stowarzyszenie p. t.: „Związek narodowy“, ale jego działalność przeważnie ogranicza się do samego Krakowa, a głównym jego zadaniem są: kwestye ekonomiczne. Na czele zaś Stowarzyszenia nie stoi żaden hr. S., ale prof. Uniwersytetu Dr. Kasparek, a Stowarzyszenie niema żadnych filij nawet w Galicji. Zresztą nie wiadomo nam wcale o żadnym innym „Związku narodowym“ ani „o skarbie narodowym“ w Galicji. A więc ów magnat polski, stojący na czele „niebezpiecznej organizacji“, komisarze, agencje, proklamacye i t. d., to wszystko plody fantazji korespondenta *Mosk. Wiedomosti*, ulepione tak niedorzecznie i z tak niezgrabną tendencją, jak raporty policyjnych urzędników w Królestwie Polskiem, z których zapewne *Mosk. Wiedom.* czerpały swoje sprawozdanie. Wiadomo przecież nie od dziś, że celem i zadaniem rosyjskich policjantów i dziennikarzy, jest: przedstawiać społeczeństwu polskie, jako złożone z rewolucjonistów i spiskowców i straszyć rząd rosyjski widmem powstania polskiego; ponieważ zaś, kiedy chodzi o sprawy polskie, dziennikarz i policjant w Rosji stanowią jedną osobę, a rosyjskie dzienniki z tej wyłącznej sfery posiadają współpracowników w Królestwie Polskiem, a więc też wszelką polemiką z ich kłamliwymi elukubracjami jest zbyteczna i do celu nieprowadząca.

Położenie gabinetu Giolittiego pozostaje niezmiennione; nie posiada on większości Izby i przy takim ugrupowaniu stronnictw długo rządzić nie może. Wprawdzie Biancheri, wybrany ponownie prezesem Izby, przyjął tę godność, ale w ten sposób uniknął tylko rząd jaskrawego wotum nieufności, jakimby był wybór opozycjonisty, któryby niewątpliwie przyszedł do skutku, gdyby Biancheri obstarwał przy swej rezygnacji. Obecnie pozostaje chyba rozwiązanie Izby i odwołanie się do powszechnych wyborów. W obecnym składzie

parlamentu włoskiego żaden rząd długo utrzymać się nie potrafi, gdyż niema tam ani jednego stronnictwa, któreby posiadało większość, a chwilowe współdziałanie grup o kierunku politycznym, zupełnie odmiennym, nie zapewnia rządowi trwałej podstawy. Większość zatem Izby zależy najczęściej od przypadku, od chwilowego wrażenia lub osobistych sympatyj przywódców stronnictw, i nigdy nie da się przewidzieć, ani obliczyć. Niema jednak żadnych podstaw do przypuszczenia, aby powszechne wybory zmieniły ten stan rzeczy na lepsze i wyprowadziły na widownię jakiegoś potężnego, silnie zorganizowanego, a przeważystkiem świadomego swego celu stronnictwa. Słabą bowiem stroną Izby włoskiej były dotychczas niewyraźne i niejasne programy jej stronnictw, a właściwie zupełny brak programów, tak że jednostki starczyły za hasła polityczne, a osobiste ambicje odgrywały największą rolę przy wszystkich przesileniach. Może zatem mają słuszność dzienniki niemieckie, utrzymujące, iż ostatnie wypadki we Włoszech podkopują powagę i znaczenie parlamentaryzmu. Natomiast pisma francuskie widzą w ostatnim przesileniu lekką ideę monarchiczną, a w upadku Rudiniego dowód potęgi ducha republikańskiego we Włoszech. Na razie zaś to pobożne życzenie paryskich doktrynerów, ale przyznać trzeba, że niektóre meżowie stanu, którzy we Włoszech monarchię popierają, robią to jakby chwilowo, z osobistych sympatyj, ale bez głębokiego przekonania i trwałej ufności w przyszłość.

Do *Kreuz Ztg* donoszą z Rzymu, iż jako kandydata na posadę włoskiego ambasadora w Berlinie wymieniają generała Driquet. Jest on obecnie komenderującym generałem we Florencji. Na korzystać jego kandydatury przemawia między innymi i to, iż władza doskonale językiem niemieckim.

Izba francuska utraciła jedną ze swych charakterystycznych postaci. Umarł bowiem deputowany Madier de Montjan, weteran republikańskiego stronnictwa. Należał on czynnie do wszystkich rewolucji, które wstrząsały Francją od 1830 r.; po zamachu stanu z r. 1854 poszedł na wygnanie i powrócił do Francji dopiero po upadku Napoleona III razem z Wiktorem Hugo. Był to starzec blisko 80-letni i w ostatnich czasach nie miał już politycznego znaczenia. Był jednak zawsze poważany w swoim stronnictwie, jako człowiek uczciwy i szczerzy przekonany. W Izbie powieścił Floquet zamiarem gorące wspomnienie, poczem deputowany Lockroy wniosł, aby „pogrzeb tego dzielnego republikanina odbył się kosztem państwa.“ Cassagnac na to zawołał: „Każcie się wszyscy za darmo pochować.“ Z republikańskiej strony zaś odpowiadano: „Jesteśmy gotowi sprawić wam zaraz pogrzeb gratis.“ Wniosek Lockroya ostatecznie przyjęto z poprawką, iż pogrzeb odbędzie się nie kosztem państwa, lecz kosztem Izby. Prezydent gabinetu Loubet będzie miał mowę nad trumną Madiera.

Do *Timesa* donoszą z Zofii: „Projekt Porty względem budowy kolei żelaznej, łączącej Zofię z Saloniką, wywarł tu najlepsze wrażenie. Naprzemienie, jakie po ostatnich sześciu miesiącach panowało między Turcją a Bułgarią, zdołano już złagodzić. W uznaniu stwierdzonej ze strony Turcji życzliwości, zarządził rząd bułgarski ścisły nadzór nad świeżo wypuszczonymi na wolność Armenciżkami w Ruszyczku. Rokowania co do postanowionych w bułgarskiej nocie żądań zostały znaczenie ułatwione wskutek nowego stanowiska Porty. Rząd bułgarski żąda już teraz tylko, aby Turcja wydała niebezpiecznych emigrantów bułgarskich, których imienna lista zostanie Porcie przedłożona.“

Z Koła polskiego.

Sprawozdanie „Czasu“.

Wiedeń 29 maja.

Na początku dzisiejszego posiedzenia Koła polskiego polskiego, przewodniczący Jaworski za-

NAJMŁODSI.

(64) POWIEŚĆ
przez Adama Krechowieckiego.

Część druga.

(Ciąg dalszy).

Lat stosunkowo niewiele oddzielało Zygmunta od tych czasów, gdy ze złożonymi pobożnie rękami służył do maszy księdza Stanisława i mienić się być równy aniołom, otaczającym tron Przedwiecznego. Dziś taka wiara zdawała mu się niepodobniestwem; coś w duszy jego szczydził z tych uniesień i zapalów.

Alle były chwile, gdy go napadała wielka tęsknota do tych uczuć, które już dziś jego istoty przeniknąć nie mogły. Zdawało mu się, że w porównaniu stracił w tych kilku latach bardzo wiele, stracił zdolność odczucia silnych a pięknych wrażeń, stał się o tyle uboższym i pośledniejszym.

Natomiast przyszły wprawdzie wrażenia inne, ale te nie zdołały nigdy zapelnąć całej jego istoty i tak jej wystarczyć, jak wystarczały niegdyś owe, doświadczane w kościele lub w rozmowach z księdzem Stanisławem i panną Anielą.

W tej rozterce duchowej jedyna Ola była mu dźwignią i otuchą. Przez nią zaczęły, postanowił korzystać z uprzejmości Flauberta i prosić go o wprowadzenie w świat literacki.

Przygotował parę szkiców i jedną nowelę, ośmiał na ile stosunków stron rodzinnych i pojechał do „mistrza“ z wielką trwogą w sercu, ale

z postanowieniem wytrwania na tej drodze, która, jak widział, doprowadzała innych do uznania, a zarazem zapewnić mogła przyszłości byt materialny. „Mistrz“ przyjął go bardzo uprzejmie, pozwolił odczytać sobie nowelę, słuchał z wielką uwagą, wpatrzony w twarz czytającego, a po skończeniu podał mu rękę, mocno uścisnął i rzekł krótko:

— Bardzo ładne.

Zygmuntowi gwałtownie uderzyło serce. Porwał się, aby dziękować. Flaubert wstrzymał go ruchem ręki. Wstał, przeszedł się po pokoju, ruszając nerwowo popiół z cygara, a potem nagle zatrzymał się przed Zygmuntem i mówił dobitnie, urywanym tonem:

— Wiesz ty co, mój młody przyjacielu? Schwylił mnie za serce i banalnym komplementem zbzywać cię nie chce, ani narażać na zawody. To, co mi, odczytał ładne, bardzo ładne, głęboko pomysłane, poetyczne... Ale, niestety, niektóre z nich nie odczuje. Słuchając, rozumiałem cię lepiej, niż ci, którzy to czytać będą. Uważałem dobrze naciśniętym, jak mimowolnie może nadajesz pewnym wyrażeniami i sytuacjami. Zresztą — dodał z uśmiechem — ja mam trochę przeżutego nerwu i pewne drgnienia, tak zwane duchowe, rozumiem, a raczej wyuczam lepiej niż ogół. Ale dla tego ogółu to wszystko, co mi czytał, będzie mglistością, niuancem, szarem... Któż z tego, obcego dla ciebie społeczeństwa, żyjącego własnym, niekierowanym życiem, zdoła zrozumieć to, co jest głównym motorem twojej myśli, podstawą wszystkich twoich uczuć? Kto to pojmie i oceni, dlaczego głównym, a może nawet jedynym motywem w tem wszystkim, co ty jako myśliciel czy artysta stworzysz, musi być zawsze wielka, pośonna tęsknota, nieczem nieukończony ból, nigdy

niezaspokojone pragnienie? Wam wszystkim, ilu was znalazem, a tobie w szczególności jest wspólna jedna cecha, jest wrodzone to, czego nawet nazwać nie umiem... jakaś mglistość smutku...

— Tragedya myśli — przerwał Zygmunt.

— Tak, tragedia myśli! — potwierdził Flaubert — ale z nią nie znajdziesz u nas uznania, nie znajdziesz w takiej pracy literackiej podstawy materialnej bytu. Wyteżysz myśl, potrzaskasz nerwy, zużyjesz siły...

— Więc niema nadziei? — wtrącił Zygmunt, który po chwilowym uniesieniu wpadł w zniechęcenie ostateczne.

— Owszem — odparł „mistrz“ — masz niezapręcony talent, ale skoro sądzono ci żyć wśród obcego społeczeństwa i dla niego pracować, musisz je napróżd pojąć i dostatecznie z niem się obyć, aby ono nawzajem ciebie zrozumieć mogło.

— Jakich sposob na to? — spytał Zygmunt.

— Jedyny i najszybszy — odrzekł Flaubert — dziennikarstwo. Tą drogą poznasz dopiero, co to są ci ludzie, którzy cię otaczają, ten świat, w którym żyjesz, sprężyny, które go poruszają. Każde dziennikarskie biurko ma swoje małe okienko, przez które najdokładniej widzieć można całą walkę życia, wszystkie drobne namietności, ambi-cyjki, słabości, które ostatecznie, razem wzięte, stanowią ową siłę, świat nasz poruszającą. Zasiadaj przy tem okienku, a jeśli wytrwasz, jeżeli zbyt szybko nie zniechęcisz się, wówczas będziesz mógł pisać dla ogółu, trafić w jego słabe strony, jeśli ci o popularności idzie, lub karcie je skutecznie.

Zygmunt słuchał, przysięgłszy. Człł w tych słowach odprawę, stanowczą krytykę swego tworu, który był pisany krwią serdeczną — i rozpaczal. Do dziennikarskiej pracy pociągnął nie miał.

Powrócił od Flauberta zmordowany nad wyraz i zniechęcony zupełnie. O ile, udając się do niego, był pełen zapału, o tyle znów teraz stracił wszelką energię i chęć do prób dalszych. Był przekonany, że jest do niczego niezdolny.

Przez dni kilka nie wychodził ze swego mieszkania, pogrążony w myślach ponurnych. Pozyweja jego stawała się rzeczywistą z każdym dniem gorszą. Ostatnie listy z domu przedstawiały stan rzeczy w Julinie w barwach niemal rozpaczliwych. Rodzice spodziwiali się teraz od niego pomocy, byli smutni, osamotnieni, w niedostatku! Wyglądali z upragnieniem chwili, w której on, zdobywszy sobie stanowisko w Paryżu, do siebie ich przywoła. On dotychczas ludzi ich świetnie widokami, nadzieją, która mu chwilowo przyswiecała; teraz wszelką otuchę sam stracił. Dotychczas żył w oszołomieniu, które mu nie pozwalało zastanawiać się głębiej nad sytuacją. Z każdym dniem mnożyły się obowiązki towarzyskie, rozszerzało koło znajomości w sferze wyższej, zamożnej, żyjącej szerokim życiem, niepotrzebującej oglądać się na jutro. A on z największym wysiłkiem musiał ukrywać swoją nudę, aby choć jako tako utrzymać się na jednakowym poziomie. Ta walka zmogła nareszcie jego siły. Ola powtarzała mu ciągle o obowiązku pracy, a on jej znaleźć nie mógł. Pozostawało mu tylko chyba pójść za radą Flauberta i zostać dziennikarzem, do czego miał wstręt nieprzeżonny, lub przyjąć obowiązek bez pracy, wejść w służbę prywatną, korzystać ze stosunków rodzinnych, przyjąć, słowem, propozycję, jaką za pośrednictwem pani de Larjeac, a także i bezpośrednio, czynił mu już kilkakrotnie książę de Sarthes.

Książę Filip de Sarthes był to tensam niemłody mężczyzna, którego Zygmunt ujrzał w pierw-

szym dniu po swoim przyjeździe do Paryża, idącego w parku Monceaux obok Ireny. Jeden z najpiękniejszych panów francuskich, posiadający wielką fortunę i znakomite imię, książę od lat kilku niezmordowanie, chociaż bezskutecznie, starał się o rękę Ireny. Ona nie odtrącała go stanowczo, ale też stanowczo nie mogła się zdecydować na poślubienie człowieka o wiele od siebie starszego.

Książę liczył lat przeszło pięćdziesiąt, lecz pomimo wieku wyglądał doskonale. Wysokiego wzrostu, atletycznej budowy, o twarzy pełnej wyrazu, posiadał prężnym kształtem niepospolite i mógł się bardzo podobać.

Zygmunt zadawał sobie nieraz pytanie: dlaczego Irena go odtrąca? Nie kocha go, to pewna, ale żadnego zarzutu uczynić mu nie może. Książę był, w całym znaczeniu tego wyrazu, wielką partią; nosił nazwisko świetne i nosił je bez zarzutu; był panem kilkumilionowej fortuny, którą administrował wzorowo.

Główny zarządcę tej fortuny, złożonej nietylko z dóbr ziemskich, lecz także przedsiębiorstw przemysłowych i olbrzymich kapitałów, w ciągłym będących obrocie, znajdował się w Paryżu i właśnie w tym zarządzie pani Stefania pragnęła Zygmunto-wo wyrobić posadę.

Zygmunt wszystkie w tym kierunku propozycje odrzucał. Księcia Filipa nie lubił i unikał bliższych z nim stosunków, chociaż książę usiłował kilkakrotnie zbliżyć się do niego, jako do krewnego tej, w której od lat wielu stałe się kochał. Zygmunt jednak od pierwszych chwil powiedział do niego niechęć, która z czasem tylko się wzmacniała.

(Ciąg dalszy nastąpi).

wiadomił, że deputacya Kola była u prezesa ministrów, aby rząd zniżył cenę jazdy na drogach żelaznych państwowych dla członków Towarzystw gimnastycznych galicyjskich, jadących do Lwowa na obchód 25-tych rocznicy zawiązania w Galicyi tych Towarzystw, zwanych „Sokół”. Lecz hr. Taaffe odpowiedział, że rząd nie może tego uczynić, gdyż na wniosek Rady kolejowej, rząd po wzięciu postanowienie niezwalnianie na żadne wyjątkowe niższenia cen jazdy kolejami państwowymi, albowiem przez zaprowadzenie taryfy strefowej niższo już wogóle a znacznie cenę jazdy drogami żelaznymi; wobec przyjęcia tej zasady, nie może rząd przyzwolić na niższenie ceny jazdy na kolejach państwowych dla członków Towarzystw „Sokół”; w tem swoim postanowieniu nie powołuje się wcale jakimikolwiek przyczynami politycznymi, ale wyłącznie powodami ekonomicznymi, gdyż drogi żelazne państwowe przynoszą stosunkowo mały dochód i pokrywanie procentów od sum znacznych, wydanych na zakupno tych kolei, ciąży na podatnikach.

Przewodniczący Jaworski zaproponował następnie, aby posowie zebrali zaraz na posiedzeniu Kola składkę, z której pieniądze zebrane przesłane będą po połowie Dyrekcjom Towarzystw gimnastycznych „Sokół” we Lwowie i Krakowie, celem ułatwienia podróży do Lwowa na wspomniany obchód niezamierzonym członkom tych Towarzystw. Propozycję tę przyjęto i składkę zaraz zebrano.

Poczem Kolo przystąpiło do obrad, przerwanych na przesłaniem posiedzeniu 26 b. m. nad rządowym projektem ustawy regulującej przemysł budowlany koncesjonowany, projektem rozstrąsaniem i w wielu punktach zmienionym przez izbowa komisję przemysłową. Przypominając należy, że Kolo na posiedzeniu swem 22 maja r. b. uzało, że projekt ustawy, zmieniony już nawet przez komisję izbowa, nie odpowiada stosunkom i potrzebom krajowym, a aby tym stosunkom i potrzebom odpowiadał, należy go w wielu państwowościach poprawić i wybrać Kolo z swego grona oddzielną komisję, któraby projekt ten szczegółowo rozstrąsła i poprawiła ułożyła. Komisya ta spełniła poruczone jej zadanie i na posiedzeniu Kola 26 maja przedłożyła przez swego sprawozdawcę posia Płażka poprawki, które ułożyła wraz z wnioskiem, że jeżeliby głównych z tych poprawek Izbą nie przyjęła, Kolo głosować będzie przeciw całej ustawie. Główną poprawkę podałemu już w sprawozdaniu z przeszłego posiedzenia Kola, na którym rozpoczęły się rozprawy nad odczytaniem poprawkami; a w toku dyskusji p. Rutowski przedłożył wniosek w następującym brzmieniu: „Ustawa ma obowiązywać tylko w miastach i w miasteczkach od 3.000 mieszkańców poczasz.”

Na dzisiejszem posiedzeniu Kola toczyły się dalej obrady nad przedłożeniem poprawkami i całym projektem ustawy. Za przyjęciem poprawek, przedstawionych przez komisję Kola, przemawiali posłowie: Płażek, Chrzanowski, Abrahamowicz, Piński, a trzej pierwsi wykazywali także niekorzyści, płynące z wniosku p. Rutowskiego, mianowicie dla miast. Poseł Lewakowski zgadzał się na poprawki komisji, dodał nową, lecz idącą w innym kierunku, niż poprawki komisji, bo poprawkę przeprowadzającą zasadę, aby architekci do wykonania robót mularskich obowiązani byli powoływać patentowanych majstrów mularskich. Zaś poseł Skarszewski powtórzył swój wniosek, aby patenta na architektów otrzymywali tylko ci, którzy ukończyli wyższą szkołę techniczną. Przystąpiono do głosowania. Kolo wniosek p. Rutowskiego odrzuciło, przyjęło poprawki komisji, zaś poprawki pp.: Lewakowskiego i Skarszewskiego przekazało Kolo swej komisji do rozstrąszenia.

Na końcu posiedzenia poseł Chrzanowski przedstawił, że otrzymał wiadomości i listy z Galicyi donoszące, iż w niektórych miejscach oszuści wyszukują włóścian głosząc, że z powodu zamierzonego zaprowadzenia waluty złotej, dotychczasowe pieniądze papierowe, a nawet srebrne, stracą swoją wartość i usunęte będą z obiegu; pod naciskiem tej wieści kupują od nieświadomych ludzi, mianowicie pieniądze papierowe jednoroskowe placąc za nie po 90 lub 80 centów, przeto wniosł, aby przewodniczący Kola udał się do prezesa ministrów i żądał, iżby polecił władzom ogłosić po miastach i wsiach w sposób najprzystępniejszy, że wszelkie dotychczasowe pieniądze, tak papierowe, jak srebrne, nie straciły w niczem swej wartości i tej nie tracą, choćby waluta złota była zaprowadzona. Przewodniczący Jaworski wspomnił, że otrzymał także podobne wiadomości z kraju i uda się zaraz do prezesa ministrów z żądaniem, przedłożeniem to przez posła Chrzanowskiego. Kolo przyjęło to z zatwierdzeniem do wiadomości.

Z Warszawy

piszą pod dnem 26 b. m. do Dz. Poznalskiego:

Mieliśmy w tych dniach wizytę p. Wendricha, który zabawiwszy tu przez kilka dni, onegdaj powrócił do Petersburga. Kto jest p. Wendrich? — zapyta niedługo z waszych czytelników — czemu nie dziwiłmy się wcale, bo rozłożył pewien nawisko to ma od niedawnego czasu. Gdy skutkiem nieurodzaju zapanował głód w 20 guberniach cesarstwa i wykazało się, że koleje rosyjskie nie tylko nie mają dostatecznego taboru na niespodziewany znaczny przewóz towarów, lecz że na kolejach tych i w administracji państwowej niesłychany panuje nieporządek, car wydechał jako swego zaufanego pułkownika Wendricha, aby tenże nie tylko na miejscu zbadał przyczynę zlego, lecz złemu zaradził. O tem, jak pułkownik Wendrich z zadania swego się wywiązał, różni różnie sądzą. Faktem jednakże jest, iż pozyskał sobie zaufanie cara i jego zadowolenie i że skutkiem tego zamianowany został głównym inspektorem dróg żelaznych i w tym charakterze dosyć niespodziewanie przybył do Warszawy.

Zbadanie warunków przewozu zboża oczywiście w tym razie nie było celem podróży pułkownika Wendricha. Zresztą i wtedy nie bardzo o to chodziło, gdy go wydelegowano na wewnętrzne koleje rosyjskie. W Petersburgu przerażały po prostu nieporządkom na kolejach i postawionemu sobie pytanie: Co to będzie w razie mobilizacji, jeżeli koleje z cokolwiek większymi transportami zboża nie mogą sobie dać rady? Otóż inspekcja pułkownika Wendricha ma przedewszystkiem i buduje wyłącznie charakter wojskowy. Dlatego to, załatwiał się z nieporządkami na kolejach przewożących zboże, przedewszystkiem przybył na granicę zachodnią, od której największe grozi niebezpieczeństwo wojny, aby zbadać, jakie na ten wypadek jest pogotowie kolei żelaznych.

W tutejszych sferach kolejowych oczywiście

z pewnem przerażeniem stawiają sobie pytanie: Jaki będzie rezultat wizyty p. Wendricha? Przegląd jego był zanadto powierzchowny, aby się po nim można spodziewać jakichkolwiek rezultatów co do ulepszeń technicznych na wypadkach mobilizacji. Nie wykluczone natomiast są zarządzenia, że je tak nazwę, polityczne. Mniej więcej dwa tygodnie temu zamieściły *Moskiewskie Wiadomości* sążnisty artykuł, wskazujący na niebezpieczeństwo, grożące Rosyi na wypadek wojny z tego powodu, że zachodnie koleje państwa znajdują się wyłącznie w administracji Polaków i że personal ich służbowy jest zupełnie polski. Wiadomo, że *Moskiewskie Wiadomości* odzwierciedlają dosyć wiernie prawdę, jaki panuje obecnie w najwyższych sferach, mianowicie wobec Polaków. Wizyta pułkownika Wendricha u nas nastąpiła bardzo krótko po ogłoszeniu artykułu *Mosk. Wiadomości*, a chociaż nie przypuszczamy, aby artykuł ten ją spowodował, to nie ulega żadnej wątpliwości, że pomiędzy artykułem a celem podróży pana pułkownika jest pewne pokrewieństwo.

Już przed wyjazdem z Petersburga zażądał p. Wendrich od tutejszych kolei listu wszystkich urzędników etatowych, a przy nazwisku każdego miało być wymienione, jakiego jest wyznania, czy jest i czy zawsze był tutejszym poddanym, w jakiej gubernii się urodził? Tutaj p. Wendrich każdego prawie urzędnika kolei, z którym się zetknął, pytał, czy jest tutejszym poddanym i czy tutaj się urodził?

Wiadomo, że do rusyfikacji z góry już się tutaj zabierano i że niektóre wyższe posady na kolejach tutejszych zajmują Rosyjanie. Otóż jednego z dyrektorów takich zapytywał p. Wendrich, ilu jest Rosyan na jego kolei, gdy zaś pan ten odpowiedział mu, że nie ma ich wcale, pan pułkownik z pewnem zadziwieniem zaznaczył, że przecież celem nominacji pana dyrektora było stopniowe przeprowadzenie rusyfikacji kolei żelaznych. Podobno pan dyrektor zauważył, że tak celu nominacji swojej nie rozumiał i zdawało mu się, że zawdzięcza ją swoim wiadomościom specjalnym. Wreszcie zaś dodał, że nie ma tu skąd brać urzędników Rosyan. Istotnie na posady złe płatne nie ciśnie się oni tak bardzo, a posad wysoko płatnych jest mało, przeważnie już przez Rosyan zajętych.

Wobec tego wszystkiego jednakże, powtarzamy, pytają się tu z trwogą, co będzie dalej? Czy p. Wendrich pójdzie za szowinistycznymi insynuacjami *Mosk. Wiadom.*? Nazywam je szowinistycznymi, patryotycznymi ze stanowiska rosyjskiego, inaczej ich bowiem nazwać nie mogę. Wielkie pytanie, jakby Rosya wysłała wobec ewentualności wojny z Zachodem, na zmianie służby polskiej na kolejach naszych na służbę rosyjską. Jestem najmocniej o tem przekonany, że dziś żadne obce mocarstwo nie posiada planów mobilizacyjnych kolei tutejszych i twierdząc z całą stanowczością, że urzędnik polski nie da się żadnym względami spowodować do zdradzenia jakiegokolwiek z powierzonych mu tajemnic urzędowych. Urzędnik polski zawsze jest wielkim służbistą, ponieważ zaś posiada dużo ambicji, więc na przekątno nie jest tak łatwo dostępny. *Mosk. Wiadomościom* pozostawiam ocenienie, o ile służba rosyjska na kolejach tutejszych dawałaby te same gwarancje, co polska służba kolejowa. *Przypuszczam* zresztą, że w Petersburgu rozważa sobie, czy Rosya zyskałaby wobec ewentualności wojny, tworząc tu kilka tysięcy nowych malkontentów i desperatów przez „oczyszczenie” kolei tutejszych z Polaków. Może być, że pewna liczba tych desperatów, pomimo dekretoów banicyjnych ks. Bismarcka, znalazłaby przytułek na kolejach pruskich, a wtedy niktyby im nie mógł dziwić się, że nie znajdującej tu chleba, szukają go gdzieindziej.

Sprawy krajowe.

Lwów 29 maja.

(Wykonanie ustawy o policyi ogniowej w miastach i miasteczkach.)

(X) Jeszcze w październiku 1891 r. zażądał Wydział krajowy od Wydziałów powiatowych wy-czerpujących sprawozdań z terminem do końca marca b. r., o ile miasta i miasteczka, objęte ustawą kraj. z dnia 10 lutego 1891 r. o policyi ogniowej, odpowiadają pod względem środków obrony od pożarów przepisom ustawy, a do tej chwili zaledwie 8 Wydziałów powiatowych nadesłało sprawozdania, a i te pod bardzo wieloma względami pozostawiają dużo do życzenia. Wiadomo, że kraj nasz corocznie nawiedzany bywa klęskami pożarowymi; ogólnemu zaś brakowi wszelkich przyrządów ratunkowych i straży ogniowych przypisać zazwyczaj należy, że często całe miasta padają ofiarą ognia. Przypuszczając zatem było można, że miasta i miasteczka, nauczane smutnem doświadczeniem, skorzysztają skwapliwie z ustawy, normującej przepisy o policyi ogniowej i same dobrowolnie postarają się o zorganizowanie u siebie straży pożarnych i zakupno przyrządów ratunkowych. Gdyby zaś znalazły się takie miasta i miasteczka, któreby nie zrozumiały własnego interesu, wówczas Wydziały powiatowe, mające w ustawie przyznany sobie obszerny zakres działania, powinny miasta takie naprowadzić na właściwą drogę. Dotychczasowy rezultat jest jednak pod każdym względem ujemny, gdyż tak miasta objęte ustawą, jakoteż Wydziały powiatowe obowiązku swych nie spełniły. Z relacji niektórych Wydziałów powiatowych wynika, że wykonanie ustawy o policyi ogniowej napotyka na trudności, rzekomo dla braku środków, potrzebnych na zakupno przyrządów ratunkowych i zorganizowanie straży pożarnych.

Wobec takiego stanu rzeczy, Wydział krajowy z tytułu przysługującego mu prawa nadzoru uchwalił na ostatniej sesji wezwać ponownie Wydziały powiatowe, aby najpóźniej do 1 lipca b. r. przedłożyły wyczerpujące sprawozdania o stanie pogotowia pożarnego w pojedynczych miejscowościach, objętych ustawą. Dla ułatwienia tego zadania i dokładnego zbadania, o ile stan pogotowia pożarnego i miejscowe urządzenia odpowiadają rzeczywistym potrzebom danego miasta lub miasteczka, postanowił Wydział krajowy zażądać wypełnienia wykazu, obejmującego daty co do liczby domów mieszkalnych, ludności, straży pożarnych (tak osób, jak i koni stale utrzymywanych), przyrządów ratunkowych, subwencji udzielanej ewentualnie straży ochotniczej, wreszcie wykazania, na podstawie jakich statutów funkcjonuje straż ochotnicza, czy na podstawie dawniejszych, czy też na podstawie ustawy z dnia 10 lutego 1891 r. zmienionych, oraz kto przeznacza-

ny został do wykonywania nadzoru ze strony Wydziału powiatowego.

Ponieważ w niektórych sprawozdaniach wydziałów powiatowych podniesiono niemożność wprowadzenia w wykonanie ustawy o policyi ogniowej z powodu niemożności gmin lub z innych nieprzyjanych warunków miejscowych, Wydział krajowy postanowił przedłożyć wydziałom powiatowym, że tego rodzaju trudności i przeszkody wobec wyraźnych postanowień ustawy i corocznych olbrzymich klęsk pożarów, nie będą uwzględniane i że wydziały powiatowe jako najbliższe władze nadzorcze, powinny użyć wszelkich wpływów i rygoru, aby pogotowia pożarne we wszystkich gminach miejskich bezwarunkowo zostały zaprowadzone, a tem samem zapewnionem zostało bezpieczeństwo osób i mienia mieszkańców.

Aby pod tym względem przyjść z pomocą niezamożnym gminom, gdy idzie o zakupno sikawek lub przyborów ogniowych, Wydział krajowy porozumiał się z dyrekcyą Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, która gotowa jest pod pewnymi warunkami udzielać gminom pożyczek, zwrotnych w kilku latach, oraz zapomóg ochotniczym strażom pożarnym. Mianowicie, jeśli która gmina utworzy u siebie i zorganizuje straż ogniową, wówczas Towarzystwo ubezpieczeń udziela na rzecz straży odpowiedni zasiłek na zakupno sikawki lub przyborów ogniowych, który to zasiłek stosownie do ilości ubezpieczeń bywa oznaczony. Towarzystwo ubezpieczeń pragnie tą drogą zachęcić gminy, aby równocześnie z zakupnem sikawek, dążyły do zorganizowania straży ogniowych ochotniczych, same bowiem przyrządy do gaszenia ognia, pożaru stłumić nie zdołają, jeśli nie będzie obsługi ludzi wprawnych, chętnych i z sikawkami obznajomionych.

Nadto Towarzystwo ubezpieczeń krakowskie postanowiło, iż pierwszy, przybywający z innej miejscowości na ratunek w czasie pożaru z sikawką wozową lub przenośną, zdarną do użycia, otrzyma 15 złr., drugi 10 złr., trzeci 5 złr. nagrody.

Prócz tego udziela Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń krakowskie pojedynczym gminom pożyczek na zakupno sikawek i przyrządów ogniowych do spłaty w ciągu czterech lub pięciu lat na 5%.

W tych wypadkach żąda Towarzystwo od gminy złożenia skryptu dłużnego notaryalnie legalizowanego, a przez wydział powiatowy zatwierdzonego.

Praktyczniejsem jednak okazał się sposób, w jaki wydziały powiatowe w Krakowie, Cieszanowie, Brzesku i Sokalu ułatwiły i przyspieszyły zaopatrzenie gmin w swych powiatach w odpowiednie i dobre sikawki. Owóż powyższe Rady powiatowe przyjęły na siebie porękę za spłatę sikawek gminom dostarczonych. Na podstawie tej poręki Towarzystwo udzieliło tym powiatom na skrypta znaczniejsze 5%, pożyczki, zwrotne w kilku latach.

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie przyrzekło na powyższych warunkach popierać i nadal usiłowania gmin i wydziałów powiatowych, bądź przez udzielanie odpowiednich zasiłków strażom ogniowym ochotniczym przez gminy zawiązanym, bądź też udzielaniem pożyczek pojedynczym gminom lub wydziałom powiatowym za zakupno sikawek i rekwizytów ogniowych.

Wobec tych ustatwień potrzeba tylko nieco więcej dobrej woli ze strony interesowanych miast i miasteczek, zaś więcej energii ze strony wydziałów powiatowych, a wówczas ustawa o policyi ogniowej będzie wszędzie z całą ścisłością wykonana.

Sprawy szkolne.

(Sprawa pisowni ruskiej).

Dnia 25 b. m., jak to już w sobotę zaznaczyliśmy, odbyło się w Radzie szkolnej krajowej pod przewodnictwem p. wiceprezydenta Bobrowskiego posiedzenie ankiety w sprawie pisowni ruskiej w szkołach galicyjskich. W posiedzeniu tem, oprócz inspektorów pp. Lewickiego i Baranowskiego, wzięli udział zaproszeni przez Radę szkolną pp. X. Dr Emilian Ogonowski, prof. Uniw. we Lwowie; Dr Stefan Smal Stocki, prof. Uniw. w Cieszanowicach; X. Alexy Toroski, Anatol Wachnianin, Konstanty Łuczakowski, Jan Werchbratski i Hilaryon Ogonowski, profesorowie gimn. akademickiego we Lwowie; X. Onufry Łepki, katecheta gimn. Franciszka Józefa we Lwowie; Tęcił Gruszkiewicz, prof. II gimn. we Lwowie, Emilian Patrycki, nauczyciel seminarium nauczycielskiego męskiego we Lwowie. Zaproszony również p. Aleksander Barwiński, nauczyciel tegoż seminarium, nie mógł przybyć na to posiedzenie dla zajęć poselskich w Wiedniu, nadesłał jednak pismo, w którym oświadcza się za zaprowadzeniem pisowni fonetycznej.

Posiedzenie ankiety zajął p. wiceprezydent Bobrowski i następującymi słowy:

„Zebranie nasze dzisiejsze poświęcone jest kwestyi pisowni ruskiej. W gronie złożonym ze znawców zbyteczną byłoby rzecz, żebym przypomniał całą historję tej kwestyi, która od tak dawna w świecie naukowym i w piśmiennictwie ruskiem się toczy. Nie mogę natomiast nie zaznaczyć zaraz na wstępie stanowiska, jakie Rada szkolna krajowa wobec sprawy tej zajęła i zajmuje.

Nie jest dla władzy szkolnej rzeczą obojętną, czy pewna pisownia, używana w szkole, naukę języka utrudnia lub ułatwia, musi więc władza szkolna pragnąć, ażeby pisownia była jak najprostsza i najłatwiejsza, jednakże wzgląd ten nie jest dla niej decydującym. W sprawie tego rodzaju nie może władza szkolna brać inicjatywy i wyprzedzać piśmiennictwa, nie można narażać się na to, że szkole i młodzieży narzuć pisownię, której nie przyjmie piśmiennictwo i literatura. Dla tego Rada szkolna przyjęła dla szkół ruskich pisownię, która sobie w r. 1848 sformułowali Rusini, i chociaż utrzymuje ją w szkołach dotychczas, chociaż sobie z jej niedogodności jasno zdaje sprawę. Wobec częstych domagań, wychodzących ze ster nauczycielskich, ażeby pisownię tę w kierunku fonetycznym uprościć, zachowała się też Rada szkolna dotychczas biernie i prawie odpornie, nie miała bowiem rekojmii, że głosy te i żądania są wyrazem ogółu lub przynajmniej przeważnej większości oświeconych warstw społeczeństwa ruskiego.

Ankieta obecna nie wysłała też z inicjatywy Rady szkolnej krajowej.

Dało to niej podjęcie podanie wydziału Towarzystwa imienia Szewczeni we Lwowie z d. 25 grudnia 1891, wniesione do ministerstwa wyznań i oświaty w Wiedniu, a domagające się zaprowadzenia pisowni fonetycznej. Podanie to J. p. mi-

nister reskryptem z d. 14 stycznia 1892 l. 129 przesłał Radzie szkolnej krajowej do sprawozdania. Rada szkolna nie chcą w tej sprawie zabierać głosu bez poinformowania się, jak na nią zapatruje się ogół nauczycielski, wytosowała do wszystkich nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich, uczących języka ruskiego lub udzielających nauki w języku wykładowym ruskim zapytanie: „czy pisownię ruską, obecnie w szkołach używaną, uważają za odpowiednią, czy też uznają zmianę jej w kierunku pisowni fonetycznej za pożądaną?” Na to pytanie otrzymała Rada szkolna szereg opinii, z których się przekonała, że 63 t. j. trzy czwarte nauczycieli przemawia za wprowadzeniem fonetyki, zaś 21 tj. jedna czwarta część nauczycieli oświadcza się za zatrzymaniem pisowni dotychczasowej.

Mając przed sobą głos tak przeważnej części nauczycielskiej szkół średnich, zwróciła się Rada szkolna do dwóch profesorów języka i literatury ruskiej w uniwersytetach we Lwowie i w Cieszanowicach, do X. Dra Emiliana Ogonowskiego i do Dra Stefana Smal-Stockiego, z prośbą, ażeby objawili swoje fachowe zdanie, czy uważają dotychczasową pisownię w szkołach naszych używaną za odpowiednią, czy też uznają za rzecz właściwą zmienić ją i w jakiej mierze. Na ten przypadek upraszała Rada szkolna o wypracowanie i przedłożenie szczegółowego projektu tej zmiany.

Obaj pp. profesorowie oświadczyli się za wprowadzeniem pisowni fonetycznej i przedłożyli wnioski, które są szczegółowo formułują. Wnioski te zgadzają się z sobą, z wyjątkiem jednego szczegółu, i stanowiąc będą podstawę dzisiejszych naszych obrad. Uchwały, które tu zapadną, przedłoży Rada szkolna krajowa J. p. ministrowi wyznań i oświaty, wraz z protokołem posiedzeń, w którym zdanie każdego z panów będzie dokładnie uwidocznione.

Po tem zagajeniu przystąpiła ankieta do obrad nad wnioskami i uchwaliła, iż niektóre jednomyślnie, inne przeważną większością. Szczegółowo tych wniosków nie przytaczamy; dość tylko stwierdzić, iż w szkołach galicyjskich uchwalono wprowadzenie ruskiej pisowni fonetycznej. W końcu dodajemy, iż uchwalono jednogłośnie drukować w książkach szkolnych alfabet cyrylicy z odpowiednimi tekstami cerkiewno-słowiackimi, aby uczniowie mogli czytać modlitwy i książki liturgiczne.

KRONIKA.

Kraków 30 maja.

— Posiedzenie Rady miejskiej odbędzie się we czwartek d. 2 czerwca b. r. o godz. 5 po południu. Na porządku dziennym, oprócz innych, są wnioski specjalnej komisji o oddanie w dzierżawę przedsiębiorstwa teatralnego.

— Sankcyonowana ustawa. Naji. Pan postanowieniem z dnia 20 maja b. r. udzielił sankcji uchwalonemu przez Sejm galicyjski projektowi ustawy względem poręczenia przez kraj zaciągniętej się mającej przez miasto Kraków pożyczki aż do kwoty 1,500.000 złr.

— Z Uniwersytetu. Przed kilku dniami odbył się w tutejszym Uniwersytecie wykład habilitacyjny Dra Stanisława Brauna w obecności grona profesorów i licznie zgromadzonej młodzieży. Po wykładzie grono profesorów wydziału lekarskiego postanowiło przedstawić Ministerstwu oświaty Dra Brauna do zatwierdzenia na docenta położnictwa i ginekologii w Uniwersytecie Jagiellońskim.

— Budowa gmachów dla szkół średnich. Sprawa budowy gmachów dla gimnazjum i szkoły realnej w Krakowie przeszła już na drogę ostatecznych i stanowczych przygotowań. I tak onegdaj t. j. w sobotę zebrali się na naradę w tej sprawie, pod przewodnictwem prezydenta miasta Dra Słachetkowskiego, trzy sekcye Rady miejskiej: ekonomiczna, skarbową i szkolną. Sekcye zgodziły się w zasadzie na zakupno unaczyn przez Radę szkolną za odpowiednie gruntów pod budowę szkół, a mianowicie jednego gruntu przy ul. Studenckiej (własność p. Barabaszowej), a drugiego przy ulicy Sobieskiego (własność p. Wentzla). Oferty ze strony właścicieli zostały już złożone. Sekcye uchwaliły tedy prosić Radę szkolną krajową o jak najrychlejsze oświadczenie, ile sążni ma się zakupić z każdego gruntu i za jaką cenę, oraz na którym gruncie ma stanąć szkoła realna, a na którym gimnazjum.

— Towarzystwo lekarskie krakowskie odbędzie we środę dnia 1 czerwca o godz. 6 wieczorem posiedzenie zwyczajne w sali wykładowej prof. Łazarzkiego (*Collegium physicum*, ulica św. Anny). Porządek dzienny: 1) sprawy administracyjne; 2) Dr Kryński mówić będzie „O zawartości komórek rakowych” i okaże preparaty mikroskopowe; 3) Dr Wachol będzie miał odczyt z zakresu psychopatologii są dowej.

— Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych zamierzało odbyć walne zgromadzenie w dniu 5 i 6 b. r. Wydział jednak natrafił na tak poważne trudności, że pomyślny wynik zgromadzenia okazał się bardzo wątpliwym. W czterech zakładach mianowicie będą się odbywały w tym czasie egzamina dojrzałości, skutkiem czego wielu nauczycieli nie mogłoby wziąć udziału w zgromadzeniu. Do tego przychodził równocześnie jżjazd „Sokółów” we Lwowie, który nietylko mógłby wpłynąć ujemnie na spokojny tok obrad zgromadzenia, ale nadto uniemożliwić wygodne pomieszczenie gości. Z tych przyczyn uchwalił wydział odróczyć walne zgromadzenie Towarzystwa w tym roku aż do chwili stosowniejszej.

Towarzystwo przyrodników im. Kopernika odbędzie posiedzenie we środę dnia 1 czerwca b. r. o godz. 7 wieczorem w sali laboratoryjnej prof. Rostrafskiego w ogrodzie botanicznym, oraz w obserwatorium astronomicznym. Na porządku dziennym: 1) M. Raciborski: Zjawiska śmierci u roślin; 2) komunikacje naukowe; 3) zwiedzenie obserwatorium astronomicznego.

— Uroczystość Moniuszkowska, urządzana przez tutejsze Towarzystwo muzyczne, odbędzie się w piątek dnia 3 czerwca b. r. o godz. 7 1/2 wieczorem w sali „Sokola.” Wykonane zostaną *Diadydy* (Widma), poprzedzone „Marzem żałobnym” i słowem wstępem Władysława Żeleńskiego. Oprócz dyrektora Żeleńskiego zapowiedzianą jest współudział w tym wieczorze p. Trapszówny, p. Rygięra, kapelmistrza p. Hocka i orkiestry 13 pułku.

— Panna Natalia Janothówna, znakomita pianistka, o której zamierzono podczas wyższych tegorocznych przybyciu do naszego miasta już wspomnieliśmy, donosi w najwłaściwszym swoim liście, iż gdzie tu już 16 czerwca dla prób tych utworów, które odegrać ma z orkiestrą. Koncert odbędzie się dnia 20 czerwca wieczorem w sali „Sokola.” Dochód jego przeznaczony na cel dobroczynny. Artystka wy-

stać może niestety tylko raz jeden w Krakowie, albowiem już 24 czerwca grać będzie publicznie w Londynie. Ponieważ niewątpliwie bardzo licznym będzie udział pragnących usłyszeć rodaczkę, będącą zarazem jedną z największych tegorocznych pianistek europejskich, zwracamy uwagę, że bilety już zama-wiać można w księgarni p. Krzyżanowskiego.

— Zabawa ogrodowa na rzecz biblioteki Stowarzyszenia nauczycielek odbędzie się w niedzielę d. 12 czerwca po południu w ogrodzie Strzeleckim. Podczas zabawy przegrywać będzie muzyka 13 pułku pod kierunkiem p. Hocka.

— Śmiałą kradzież spełniono we czwartek d. 26 b. m. w południe w mieszkaniu hr. Zygmunta Cieszkowskiego przy ulicy św. Jana. Sprawcy wkradli się do mieszkania w południe, spłądowali takowe i z salonu zabrali kilka bardzo cennych okazów, mających wysoką wartość, mianowicie zabrali 4 stare złote zegarki, kilkanaście sztuk różnych rodzinnych pamiątek oraz numizmaty. Po doniesieniu o kradzieży, wysłaniem sprawców zajął się komisarz policyi p. Swolkin i ujął ich już w sobotę. Kradzieży dopuścili się Józef Biernat, lat 27 letczy, z Alwerni i Józef Musiał, lat 24 letczy, z Kaszowa. Pierwszy z nich był komisyjnerem i to mu ułatwiło bardzo dostanie się do mieszkania i operowanie przy drzwiach; Biernat kilka dni z rzędu czekał na dogodną sposobność popelnienia kradzieży podczas nieobecności w domu hr. Cieszkowskiego. Przechwycony sprawcy kradzieży tłómaczyli się z początku, iż nie oni dopuścili się kradzieży, lecz otrzymali tylko jeden z przedmiotów skradzionych od nieznanej osoby. Znalazł wszakże p. komisarz Swolkin przekonujące dowody, iż oni sami spełnili kradzież. Ostatecznie wykryto wszystkie skradzione przedmioty i oddano właścicielowi. Jeden tylko przedmiot został zniszczony, mianowicie zwykły zegar budzikowy; ukryli go sprawcy kradzieży w piecu, gdzie uległ przepaleniu. Obu reżymieszków oddano do sądu karnego.

— Dr Ludwik Cwikliński, profesor uniwersytetu lwowskiego, został mianowany członkiem korespondentem Towarzystwa przyjaciół nauk w Poznaniu.

— Tegoroczne jesienne manewry trzech galicyjskich korpusów odbyć się mają stanowczo, jak dotychczas pisma wiedeńskie, pod Narołem, a nie pod Przemysłem. Główna kwatery znajdując się będzie w Wielkich Oczach, gdzie także Cesarz zamieszka. Według krążącej pogłoski, jest rzeczą możliwą, iż Cesarz 1 września przybędzie do Lwowa na krótki pobyt.

— Łańcut 28 maja. We czwartek odbył się tu wieczorek muzyczny, urządzony przez komitet pań, a dochód z wieczorku w kwocie 71 złr. złożono na utworzenie funduszu na budowę własnego domu „Sokola.” Program wieczorku był nader urozmaicony, a wzięły w nim udział przeważnie siły tutejsze, bo tylko skrzypce akademiki p. Głowacki przyjechał z Krakowa, a śpiew solowy wykonała panna Schifner ze Lwowa. Wyborne wykonanie programu zawdzięczamy przedewszystkiemu wprawnemu kierownikowi p. Rużekowej z Krzemienicy, która znana jest z chętnego współudziału, gdy chodzi o poparcie dobrego celu. Wdzięczności i uznanie należy się więc pani Rużekowej z córkami Heleną i Maryą, pani Zofii Szedwy i p. Rużekowi za sumienne i umiejętne urządzenie wieczorku, oraz pp. Arztównie, Krzyżanowskiej, Rużekównom, Schifnerównie, Zaklińskiej, p. Głowackiemu i chórowi „Sokola,” złożonemu z 14 osób, za przyjęcie czynnego udziału. Nie wątpimy, że powodzenie tego wieczorku będzie zachętą do urządzania dalszych tego rodzaju wieczorków. Jutro obchodzimy uroczyste poświęcenie standardu „Sokola,” z którym grono tutejszych „Sokółów” wyrusza do Lwowa.

— Limanowa 28 maja. (T. M.) Miasteczko nasze w ubiegłą niedzielę żegnało uroczyste p. Jana Łuczkiewicza, który przez lat 9 jako adiunkt sądowy pracował w naszym powiecie, a niedawno mianowany został sędzią powiatowym w Starym Sączu. Niezwykłym było to pożegnanie, bo w jednorodną harmonię wzięły w niem udział wszystkie sfery naszego powiatu; do uczty pożegnalnej zasiadło przeszło 50 osób, reprezentujących wszystkie stany i zawody. Solenizant wniósł toast na cześć cesarza, poczem orkiestra Anberów z Tarnowa odegrała hymn ludowy. Następnie rozpoczęły się toasty na cześć solenizanta, wznoszone w imieniu Rady powiatowej, urzędników administracyjnych, duchowieństwa, obywatelstwa, mieszczaństwa i t. d., a zakończyło szereg toastów staropolskie „Kochałmy się.” Z nieklamany zapalem wychyliło ten ostatni toast, bo cały charakter zebrania potwierdzał, iż uczestnicy w imię tego hasła się zebrali. Solenizant podczas kilkoletniej pracy między nami, będąc w tym czasie dwa razy kierownikiem sądu tutejszego, pełnem godności i taktu postępowaniem ze wszystkimi, którzy się z nim stykali i swoimi przymiotami towarzyskimi zyskał sobie żyłczość, przyjaźń i szacunek u ogółu, jako dzielny urzędnik i szczerzy obywatel, a tem się też tłómaczyć szczerzy żal, z jakim go obywatelstwo nasze żegnało.

— Jarosław 29 maja. W dniach 23—28 bm. odbył się w tutejszem gimnazjum egzamin dojrzałości pod przewodnictwem inspektora Dra Ludomila Germana. Do egzaminu przystąpiło uczniów publicznych 33, pomiędzy tymi 22 takich, którzy żadnej klasy nie powtarzając, od pierwszej klasy do tutejszego gimnazjum uczęszczali. Świadcetwo dojrzałości otrzymali następujący abiturjenci: 1) Blumenfeld Józef, 2) Bojarski Michał (z odznaczeniem), 3) Drodzowski Karol, 4) Drodzowski Erazm (z odznaczeniem), 5) Dydalewicz Michał, 6) Dzięwoliński Marian, 7) Gawrzycki Ludwik, 8) Gibas Izidor, 9) Gologórski Tadeusz, 10) Heleniak Feliks, 11) Hudzkowski Zygmunt, 12) Kmickiewicz Włodzimierz, 13) Majewski Karol, 14) Marciak Karol, 15) Nietrzeba Gabriel, 16) Onyszkiewicz Marian, 17) Śmiałowski Józef, 18) Stopa Błażej, 19) Stiltzel Salomon, 20) Terlecki Adam, 21) Urbanik Ryszard (z odznaczeniem), 22) Winogrodzki Alfred, 23) Woroch Szymon, 24) Wróbel Jan, 25) Zamorski Jan (z odznaczeniem), 26) Zamorski Mateusz. Dwu abiturjentów reprobowano na rok; pięciu pozwolono powtórzyć egzamin z jednego przedmiotu po wakacjach.

— Straż pożarna wiejska zorganizowała się za staraniem p. Edwarda Micewskiego w Tuczeppach, koło Jarosławia. W skład jej wchodzi włościanie z Tuczepp.

— Dwa stypendya z fundacyi swego imienia po 100 złr. rocznie nadał p. Henryk Strzelecki, b. dyrektor kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie i wiceprezes galicyjskiego Towarzystwa lasowego, Tadeuszowi Bobrowskiemu i Teofilowi Krygowskiemu, uczniom kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, na czas trwania ich studiów w tej szkole.

— Mianowania. Minister handlu zamianował kontrolora pocztowego, Jana Kapuścińskiego we Lwowie, zarządcą pocztowym w Samborze.

Lwowski wyższy Sąd krajowy zamianował kan-

— **Odnaczenie.** Postanowieniem z d. 11 kwietnia b. r. pozwolił Cesarz podkomorzemu hr. Mieczysławowi Borkowskiemu przyjąć i nosić honorowy krzyż kawalerski orderu Johannitów.

— **Dar. Najj.** Pan udzielił z prywatnej swej szkatuły rz. kat. komitetowi parafalnemu w Bobowej, w powiecie grybowskiem, na wewnętrzne urządzenie kościoła, zapomogi w kwocie 200 złr.

— **Wielkie orso kwiatowe** odbyło się w sobotę po południu na aleach wiedeńskiego Prateru. Powodzenie *cora*, najświetniejszego ze wszystkich, jakie pamiętają w Wiedniu, było rzeczywiście bardzo niezwykłe. Tysiące powozów, odkrytych wspaniałemi baldachimami, pędziło głównemi aleami aż pod rotundę; z czarnujących girland i bukieatów uwite były na niektórych pojazdach fantazyjne portale, okryte, gondole, labędzie, anioły, boginie i t. d. Pogoda była prześliczna. Walka kwiatów rozgrywała się wszędzie z prawdziwie wiedeńską szaloną wesołością. Pannie przywdziały toalety najpiękniejsze, na jakie zdobyć się może moda i sztuka krawiecka. W kioskach damy sprzedawały kwiaty, rozczytywane po szalonych cenach. W *corso* wzięła udział arcyksiężna Stefania, arcyksiążę Franciszek Ferdynand i inni członkowie rodziny cesarskiej.

— **Z Warszawy** donoszą o *Dz. Polskiego*: Dowiaduje się, że Towarzystwo słowiańskie „dobroczynności” z Petersburga wysłało do Lwowa na zjazd „Sokołów” swoich agentów. Warszawska policja tajna wysłała także swoich agentów do Lwowa z powodu zjazdu „Sokołów.” Wogóle uroczystości „Sokołów” we Lwowie obudziły niezwykle zainteresowanie w sferach moskiewskich.

— **P. Sembrich-Kochańska** rozpoczęła występy gościnne w Berlinie w teatrze Krolla.

— **Adelina Patti** w wiejskiej posiadłości swojej Craig-y-Nos w Walii wystawiła mały teatrzyk, w którym zamierza w jesieni odegrać dramat Vergi *Cavalleria rusticana* w oryginalne włoskim, ażeby dowiedzieć, że opera Mascagniego niebawem swoje powodzenie zawiąduje w pierwszym rzędzie nadzwyczajnie pięknemu tekstowi. Patti odegra rolę Santuzzy, Turrida podjął się Salvini.

— **W pogrzebie Forckenbecka**, naczelnego burmistrza Berlina, nie wzięło udziału duchowieństwo katolickie. Na odrębne zapytanie proboszcza Jahnela, ksiądz biskup Dr Kopp zakazał duchowieństwu katolickiemu udziału w pogrzebie i zabronił złożenia zwłok Forckenbecka na katolickim cmentarzu. Jako powód podał, iż Forckenbeck w swoim czasie przyjął nominację na członka kościelnego trybunału sądowego i tem samem, jakkolwiek nie został ekskomunikowany, to jednak sam się ekskomunikował. Przyjęcie urzędu w owym trybunale, który przywrócił sobie prawo usuwania biskupów, jest wkroczeniem w zakres władzy kościelnej, co ze stanowiska katolickiego równa się dobrowolnemu wystąpieniu z kościoła. Wskutek tego Forckenbeck będzie pochowany na cmentarzu ewangelickim przez pastora Hossbacha.

— **Sprawa palenia zwłok** była przed kilku dniami przedmiotem obrad w komisji petycyjnej sejmiku pruskiego. Referent, narodowo-liberalny poseł Dr Graf występował w obronie dopuszczenia kremacji. Reprezentanci rządu nieprzychylnie wobec wniosku referenta zajęli stanowisko, zaznaczając przemawiające przeciw niemu względy religijne, tudzież karno-sądowe; dopuszczenie palenia zwłok musiałoby za sobą pociągnąć wprowadzenie obowiązkowej obdukcji sądowo-lekarskiej przed spaleniem. — Komisja 11 głosami przeciw 5 przeszła do porządku dziennego nad petycją aptekarza Friederici, która wywołała całą dyskusję.

— **Pomnik Mendelssohna** odsłonięto dnia 26 bm. w Lipsku, gdzie znakomity muzyk był dyrektorem Gewandhausu.

— **Rzadka przytomność umysłu** i spokój okazała publiczność, zebrana w dniu 22 bm. w dreźnieńskim kościele św. Krzyża. — W kościele wybuchł pożar podczas kazania: zajęły się drapery na chórze. Publiczność, mimo że ogień spostrzegła natychmiast, nie ruszyła się z miejsca, tak, że straż pożarna bez trudu i bez kolizji z obecnymi pożar ugasiła. Kaznodzieja ani na chwilę kazania nie przerwał.

— **W Białymstoku** miały miejsce rozruchy robotnicze. Właściciele kilku fabryk cygar zniżyli płac robotnikom, a tych, którzy zgodzić się na to nie chcieli, w liczbie 200, wydalo. Wskutek tego robotnicy zaczęli częściowo strejkować, a nawet rzucali kamieniami na fabrykę cygar p. Jasińskiego. Sprawnik powiatowy zaważwał kilku starszych i wpływowszych z pośród strejkujących, zachęcał ich do spokojnego zachowania się, a zarazem oświadczył, iż za ewentualne rozruchy uczyni ich odpowiedzialnymi. Fabrykanci sprowadzili robotników z Kowna, a miejscowi pozostali bez roboty i w nędzy, albowiem do brukowania ulic, co dawało jaki taki zarobek strejkującym, używa miasto z polecenia rządu robotników z dotkniętych klęską głodową gubernij rosyjskich.

— **Prezydent miasta Petersburga**, p. Lichaczew, złożył swą godność, zgnęziony ciągłą walką, jaka się toczy w łonie petersburskiej rady miejskiej od czasu zakupuienia z funduszu miejskich fałszowanej maki żytniej, celem sprzedawania takowej ubogiej ludności.

— **Rosyjski następca tronu**, jak utrzymują, zaręczy się niebawem z księżniczką Bathildis, siostrą królowej wirtemberskiej, a drugą córką s. Wilhelma Schaumburg-Lippe. Księżniczka Bathildis ma 19 lat. Najstarszy jej brat, ks. Fryderyk, drugi syn Jerzego III, dingoletni naczelný dowódca angielskiej armii, który umarł w 1827 r. Tytuł earla Iverness nosił książę Sussex, brat ostatniego księcia Jorku.

— **Z Zioli** donoszą o *Timesa*, że prawie wszyscy Armenci, aresztowani w sprawie ruszuczyckiego sprysiężenia, zostali uwolnieni rzekomo z powodu braku dostatecznych dowodów. Wiadomość o uwolnieniu wywołała wielkie zdumienie w Konstantynopolu; Porta wystosowała do Zofii wyraźny protest, niebawem jednak zgłodziła go pojednawczemi propozycjami, skutkiem których ośmiu uwolnionych Armenciówkow aresztowano ponownie. Ze skonfiskowanych papierów nabrała policja przekonania, że sprysiężeni mieli na celu uwolnienie Armenciówków z pod jarzma tureckiego, a nie nosili się wcale z wrogiemi zamiarami przeciwko rządowi Bułgarskiemu.

— **Policja w Nancy** zakazała miejscowym kupcom wystawiania i sprzedawania sztandarów lotaryjskich. *Intransigent* i *Autorité* występują w gwałtownych artykułach z tego powodu przeciwko rządowi, nazywając to zarządzanie upokorzeniem przed Niemcami.

— **Dywan prezydenta Rzeczypospolitej francuskiej.** Zauważano, że podczas publicznych wystąpień

p. Carnot w skromnym czarnym fraku zbyt skromnie wygląda wśród lśniących mundurów. Myślano już nawet o nadaniu prezydentowi specjalnego uniformu, ale od myśli tej odstąpiono. Obecnie jednak, aby jakoż zaradzić zlemu, prezydentura zamówiła we fabryce gobelin wielki dywan, który prezydent będzie zawsze wolił ze sobą i który będzie stanowił dekorację sali podczas wystąpień uroczystych. Gdy p. Carnot będzie przemawiał, w głębi za nim widać będzie wspaniałe wytkanego lwa, związanego kwiatowemi girlandami z figurami Prawdy i Sprawiedliwości i innemi akcesoryami po bokach. Cały gobelin będzie miał 4 metry szerokości, a 2½ metra wysokości.

— **Sprawa kradzieży dynamitu** w Soisy-sous-Etiolles, robotnik Drouhet, został aresztowany.

— **Rzeź kobiet.** Z Denison (Texas) donoszą dziennik francuski o szeregu morderstw, spełnionych w tem mieście w ciągu jednej nocy na kilku, po kolei, mieszkankach tego miasta. Naprzd o godzinie 11 wieczorem we własnem mieszkaniu zamordowana została p. Haynes, młoda małżonka doktora medycyny. W trzy kwadranse później w jednym z domów średniowiecia kulą rewolwerową zabito młodą panią, która, słysząc, że ktoś wdiera się do jej sypialni, schroniła się była do pokoju matki. W kilka chwil potem dwoma strzałami z karabinu danemi, z ulicy, zabił niejaką Maud Kramer, stojącą w oknie. Ci sami niewiadomi tpiciele kobiet zastrzelili około godziny pół do 3-ej inną jeszcze mieszkankę Denisonu. Ludność wzburzona sama z bronią w rękę poszukuje winnych, dotąd jednak daremnie.

— **Nekrologia.** W Kolonji zmarł przed kilku dniami Dr Bolesław Mayzel, fizyk miejski i radny m. Kolonji. Padł on ofiarą swojej zawodu, gdyż lecząc pewnego chorego na tyfus, zaraził się od niego i uległ tej chorobie. Ś. p. Mayzel, ur. 1864 r., kończył szkoły średnie w Tarnowie, a studia lekarskie w Uniwersytecie Jagiellońskim. Przez pewien czas był sekundaryuszem szpitala św. Łazarza, a przed trzema laty osiadł stale w Kolonji, gdzie sumiennie i pełną poświęcenia pracą w swoim zawodzie zjednał sobie uznanie i szczerą sympatję. Przedwczesna śmierć młodego i zdolnego lekarza wywołała powszechny żal, zarówno w Kolonji, jak i w naszym mieście, gdzie zmarły liczył wielu krewnych i przyjaciół.

— **Z Kotlińskich** Emilia Moros Pion, przeżywszy lat 57, zmarła tu dnia 30 b. m.

Repertuar teatru krakowskiego.

— We wtorek 31 b. m.: Benefis i ostatni poze gnałny występ Heleny Marcello, oraz ostatnie przedstawienie w tym sezonie: *Nasi Najserdeczniejsi*, komedia w 4 aktach Wiktoryna Sardou; panna Marcello wystąpi w roli Cecylii.

— Dnia 28 i 29 maja pogoda, skwarno; dnia 28 termometr w cieniu od +15.4 doszedł do +29.6 C, dnia 29 od +15.4 doszedł do +30.1 C. Barometr wraca do góry; o godzinie 7-mej rano dnia 30 maja stan jego był 746.2 mm., termometr +21.0 C. Wiatr zachodni.

— We wtorek dnia 31 maja: św. Petronelli p. m.

Ruch artystyczny i umysłowy.

Z teatru. Ostatni występ p. Marcello był niezwykle interesującym: nieznana u nas, a wielce interesująca sztuka, *Bawidelko* E. Lubowskiego, a w sztuce przedziwnie opracowana i jakby dla wykonawczyń umysłnie stworzona rola, podniecały nerwowo wrażliwość i przejęcie się wyobraźni równie na scenie, jak w widowiu. Kreacja tą doprowadziwszy triumfy swe do szczytu, znakomita aktorka zęgnąć się będzie jutro z publicznością Krakowa przedstawieniem beneficjum, w którym wystąpi w *Naszych Najserdeczniejszych* Wiktoryna Sardou. Będzie to zarazem ostatni w tym sezonie wieczór w teatrze; złożyłom po nim ostatnie sprawozdanie, w którym przyjdzie kolej na *Bawidelko*.

„Victoribus Gloria,” obraz wielkich rozmiarów hiszpańskiego malarza Riccardo Villodas, nadszedł onegdaj do Krakowa i będzie wystawiony od jutra w Sukiennicach. Obraz ten cieszył się wielkiem powodzeniem na dwóch ostatnich międzynarodowych wystawach w Monachium i w Berlinie. Przedstawia on bitwę morską, którą cesarz August, jako igrysko dla rzymskiego ludu, stoczył kazal na sztucznie utworzonem jeziorze u stóp pagórka Janiculusa; do tego jeziora, którego długość wynosiła 1800, a szerokość 1200 stóp, dopływała woda za pomocą umyślnie zbudowanego wodociągu, zwanego Alesietina. Dzień cały aż do zachodu słońca walczyły zawzięcie dwie floty, które grecką i perską flotę przedstawiały; każda z nich liczyła 30 statków i niezliczoną ilość ludzi, a zaciekałość walczących była tak wielką, że gdy August przy zapadającym zmroku dał znak za przestania walki, większa część bojowników i wioślarzy na galarach była już wygnęła, co nie przeszkadzało, że umierający wznosili na jego cześć do ostatniej chwili pełne zapалу okrzyki.

Biblioteka Warszawska z każdym miesiącem rozwija się coraz pomyślniej i widoczny okazuje postęp. Nowym tego dowodem czwarty zeszyt tegoroczny. Na czele spotykamy tam pracę K. Stefana Pawlickiego p. t. „Młodość Platona.” Przedmiot naukowy i na pozór obchodzący tylko uczonych, pod światłem piórem pełnego zasług dla świata klasycznego i dla sprawy filozofii autora nabiera życia i takiej barwności, że przez szeroką wykształconą publiczność z pewnością z prawdziwą rozkoszą będzie czytany. Drugą odczęb zeszytu stanowi poezja p. K. M. Górskiego, której temat też zaczerpnął ze starożytnego świata; opiewa ona „Panateneję,” a z niemi razem cały urok, jakim dla nas otoczone jest każde wspomnienie z życia Greków; tęgkie i jakby z niepokojem zwracając się do teraźniejszości, pyta na końcu poeta: Co zostało z bogów rodu? Co zostało z bogów rodu? Ale obok poezji i przeszłości nie zaniedbuje *Biblioteka* także żadnej z piekających spraw teraźniejszości. Węć p. E. Lipnicki w „Kronice wiedeńskiej” przynosi nam wiązankę wiadomości o różnych objawach życia w stolicy Austrii; p. Bohdan Oczipawski na podstawie najnowszych publikacji opowiada o społeczeństwie stolicy Anglii teraźniejszej. P. Tadusz Smarewski roztacza ze znajomością rzeczy i z talentem nakreślony obraz „Polityki handlowej państw Zachodnich, jej pobudek, przemian i następstw.” Nie zapomniano i o przeszłości narodu: p. Konstanty Górski opowiada zdobycie Połocka przez Stefana Batorego. Kończąc zeszyt zwykłe a zajmujące ubrytki „Pismienictwo krajowe i zagraniczne,” „Kronika miesięczna” i „Wiadomości bibliograficzne.”

Nowe książki nadesłane Redakcyi: — Wojciech Dzeduszycki: Anioł, poemat narodowy. Opowieść z lat niedawnych. Lwów, 1892. Nakład autora.

— Michał Żmigrodzki: Jeremiasz prorok. Dramat historyczny. Kraków 1892. Gebethner i Sp.

— Orion: Wypadki historyczne w Polsce po 3 maja 1791. Kraków, 1892. Nakład autora.

— Kazania (*sic!*) Izaaka Kramsztyka. Kraków 1892.

— Prof. Robert Stern: Krone und Gulden. Populäre Berechnungen und Umrrechnungs Tabellen, unter Zugrundlegung der Gesetzes-Vorlagen vom 14 Mai 1892. Wieden 1892.

— Das Verhältniss der Zollsätze zum Werthe der Waareneinfuhr in den Dreihundstaaten. Berlin 1892. (Odbitka z *Deutsche Volkswirtschaftliche Korrespondenz*).

— Ed. Nörgelmüller: Bismarek und der neue Cours. Kapuzinerpredigt. Zürich 1892.

— Per il centenario della nascita di Papa Pio IX. La Casa di Pio IX descritta, e illustrata con note storiche, memorie aneddotiche e lettere inedite. Turyn 1892.

Dział ekonomiczny.

Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie odbyła dnia 18 b. m. o godz. 5 po południu posiedzenie pod przewodnictwem wiceprezesa p. Mendelsburga. W posiedzeniu wziął udział p. delegat Laskowski, członków było obecnych 12. Z porządku dziennego załatwiono następujące sprawy:

1) Na rekwiżycje Sądu krajowego w Krakowie proponowano na asesorów handlowych pp.: Leopolda Reicha, Zygmunta Mendelsburga, Józefa Faltera, ewentualnie Józefa Jawornickiego. Do sądu obwodowego w Tarnowie pp.: Feliksa Lorda, Hipolita Wierzyckiego i Markusa Dawida Brandstättera. Na cenzora filii banku austro-węgierskiego w Rzeszowie pp. Henryka Czernego, Roderyka Alsa i Szymona D. Münza.

2) Odezwy Namiestnictwa tudzież starostwa w Wadowicach o dyspensy co do świadectw nauki zawodowej w piekarstwie dla Julii z Matuszkiewiczów Zugajowej w Kentach, następnie: dla H. L. Krüntlera w zawodzie kuśnierskim i dla Izydora Korngolda w zawodzie blacharskim w Krakowie, uchwalono załatwić przychylnie; również Fr. Scheinowicz w Wadowicach na sprzedaż odzieży gotowej.

3) Petycję rafinatorów spirytusu, tudzież fabrykantów wódek i likierów o poparcie w Radzie państwa ochrony ich przemysłu, wobec ustawy o pijaństwie i święceniu niedzieli, a uczynionych ustępstw na rzecz cuknierni, kondytorów, miodolekników i t. d., ze szkoda dla petycyonujących, uchwalono przesłać na ręce pos. Raportu.

4) Dłuższą dyskusję wywołała opinia co do koncesyjonowanych handli solą w gminach powiatu krakowskiego, o którą wzywana została Izba przez starostwo. Czł. Jul. Epstein podnosi, że u nas są inne stosunki, niż we wschodniej części kraju; że nie należałoby nagromadzać w jednym rękł lub kilku miejscowościach sprzedaży soli, bo to połączone jest ze stratą czasu, ale jak najszerszą możliwą konkurencję, wiedzy najtańsze dadzą się uzyskać ceny. Czł. Reich potwierdza to i wskazuje, że w zachodniej części tylko kamienna sól sprzedaje się w trzech gatunkach, niema zaś tych nadużyć, jak przy sprzedaży soli topkowej we wschodniej części i niema też skarg, jak tam. Popiera więc wolne zakupu i wolną rozprzedaż soli, co uregulnie cenę najlepiej na korzyść konsumentów. Przewodniczący p. Mendelsburg wskazuje, że Izba była przeciwną w zasadzie oddaniu sprzedaży soli przedsiębiorcom jakimkolwiek; ale obecnie rząd pragnie założyć rodzaj trafik solnych w kilku miejscowościach, z pożytkiem dla konsumentów, nad czym zastanowić się godzi. P. delegat Laskowski zwraca uwagę na dwie szczególne okoliczności i prosi o odczytanie odezw rządu, wedle której chodzi o dwa pytania: raz, czy potrzebne i pożyteczne byłoby takie hande lub trafiki solne w kilku miejscowościach powiatu, a powtórę: gdzie te zaprowadzone być mają, wskazując na opinię Rady powiatowej, 4 miejscowości w tutejszym powiecie wyliczającą. Po odcytnianiu tych odezw, członkowie Epstein i Reich trwają przy swoim zdaniu, acz nie przeczą, że rząd pragnie iść na rękę konsumentom; ale tego w zachodniej części kraju niema potrzeby. Czł. Maksymilian Ehrenpreis jest także zdania, aby pozostało, jak jest; tylko, aby rząd unormował najprzystępniejszą cenę. Izba uchwała po myśli tych wniosków odpowiedzieć starostwu.

5) Na zapytanie ze strony intendatury w Przemyslu o znawców przy dostawach naturaliów w Jarosławiu i Rzeszowie, Izba nominuje takieżde dla Rzeszowa, wskazując, że Jarosław nie do niej, ale do okręgu lwowskiej Izby handlowej należy. Na wezwanie zaś ze strony intendatury wojskowej pierwszego korpusu w Krakowie o nominację całego szeregu znawców przy dostawach wojskowych wyznaczono takowych dla wszystkich branz wymaganych.

6) Odezwe komitetu wystawy budowlanej we Lwowie o subwencję 500 żr. na cele też — po życiowych, w zasadzie przemówieniach pp. Henryka Schwarza, L. Reicha i M. Ehrenpreisa i uwadze przewodniczącego — przekazano naprzd do zbadania i obmyślenia funduszu komisji budżetowej Izby.

7) Prośbę komitetu przyszłej hali zbożowej w Krakowie, której statut wobec nieprzychylnych opinij Izby handlowej lwowskiej i Towarzystwa rolniczego, a ztąd powstałego nieporozumienia, że tu o giełdę zbożową chodzi, w tendencji pierwotnej nie zrozumiano, uchwalono ze stosownem wyjaśnieniem zaopiniować, wedle gotowego referatu, do ministerstwa handlu.

8) Odezwe dyrekcyi Banku krajowego we Lwowie co do cenzorów we Lwowie, uchwalono załatwić z powołaniem się na uchwałę, powziętą na przeszlim posiedzeniu i ponowić wedle wniosku członka Fritscha żądanie o założenie filii tegoż banku w Krakowie.

9) Zawiadomienie ze strony Namiestnictwa, że rekurs antykrayz krakowskich przeciw odebranej im koncesji targowania starych książek itd. odrzucono, przyjęto do wiadomości.

10) Odezwe starostwa w Wieliczce o opinię co do taryfy targowej w Świątynkach — i starostwa w Tarnobrzegu co do targów w Grembowie, przekazano biurom do załatwienia.

11) Uchwalono co do kart legitymacyjnych dla podróżnych kupieckich, przewożących kufarki ze wzorami towarów, nie pobierać taksy 30 centów od wydawania takiej legitymacji, jak to ministerium handlu Izby praskiej pozwoliło.

12) Przyjąwszy do wiadomości wyjaśnienia o postępie narad w komisji i ankiecie przemysło-

wej Rady państwa co do stosunku robotników i chlebobdawców etc., oraz różne okólniki władz, konsulatów, Izb handlowych i prób pobieżnych, zamknięto posiedzenie o godzinie 8 wieczór.

Rewiza trasy. Ministerstwo handlu zarządziło na podstawie projektu, przedłożonego przez posła Karola Lewakowskiego ze Lwowa, przeprowadzenie rewizji trasy dla projektowanej kolei lokalnej o torze normalnym, ze stacyi Przybówki, kolei państwowej Jasło Rzeszów, przez Krosno do Dukli. Rewiza ta odbędzie się 11 czerwca b. r. w Krośnie. Interesowani mogą swoje zarzuty przeciw projektowi lub życzenia wnieść ustnie lub na piśmie do komisji, która się zbierze w Krośnie dnia 11 czerwca b. r. o godz. 10 przed południem w tamtejszem starostwie.

Przytłacie dla w srebrze wynosi na czerwce dopłaty około 19% (= kursowi marek złotych żr. w. a. 58 żr. 80 ct., lub = 20 franków złotem żr. w. a. 9 żr. 52 ct.).

Telegramy własne „Czasu“.

Wiedeń 30 maja. *Neue freie Presse* donosi z Brodów, że część garnizonu brodzkiego, a głównie strzeły na ćwiczeniu marszowem przeszli przez pomyłkę granicę rosyjską. Patrol kozaków udał się natychmiast do Radziwiłłowa i zaalarmował tamtejszy garnizon rosyjski, który ukazał się natychmiast na granicy, gdzie nie znalazł jednak już strzelców austriackich, którzy przekonawszy się o pomyłce, cofnęli się tymczasem na terytorium austriackie.

Wiedeń 30 maja. W biegu o austriackie Derby pierwszy stanął u mety kary ogier Mikolaj Keczera „Gaga”, drugi Blaskovitsa „Primas II”, trzeci hr. Rudolfa Kiński „Espoir.” Do startu stanęło 14 koni. Jeden z największych faworytów „War-Horn” zawiódł i przyszedł bez miejsca.

Berlin 30 maja. *Kreuz Ztg* donosi, że stroniectwo konserwatywne uchwalilo jednogłośnie zażnać w swym programie stanowisko swe wobec kwestij żydowskiej i postawił zasadę, że w państwie chrześcijańskiem tylko chrześcijańska władza jest dopuszczalna. Część członków stroniectwa w liczbie 21 była za tem, iż obecna chwila nie jest sposobną do oficjalnej zmiany programu, na którą zresztą zasadniczo się godzi i ta mniejszość. Sprawa zostanie ostatecznie rozstrzygnięta na wielkim wiecu stroniectwa.

Paryż 30 maja. Na posiedzeniu Rady miejskiej w dniu 27 b. m. uczyniony był wniosek o udzielenia 20,000 franków na rzecz dotkniętej głodem ludności rosyjskiej. Kilku socyalistów wniosło poprawkę, aby zapomogę tę podzielić na trzy części, jedną przeznaczając dla ofiar nieurodzaju w Rosyi, drugą przesłać strejkującym górnikom angielskim, a trzeciej użyć na wsparcie zubożających drukarzy niemieckich. Wskutek tego niespodziewanego zaskoczenia Rady przez socyalistów powstało zamieszanie i Rada zamiast uchwalić wniosek, jako nagły, odesłała go do komisji.

Paryż 30 maja. Wczoraj w nocy odbyło się zgromadzenie anarchistyczne, na którym znajdowało się 400 uczestników. Zgromadzenie protestowało przeciwko uwięzieniu anarchistów. Mowcy stawili Ravachola. Dziennikarz Zevaceo wywoził, że jedyną sprawiedliwością jest użycie dynamitu. Zakonczono zgromadzenie odśpiewaniem pieśni, kończącej się refrenem: *dansons, chantons, dynamits!*

Londyn 30 maja. Wedle nadeszłych tutaj z Nowego Jorku wiadomości, objawia się wśród republikanów wyborów niechęć przeciw Harrisonowi, przez co kandydatna Blaine'a zyskuje widoki powodzenia. W zeszłym tygodniu oświadczył się za nim republikanie w stanie Indiana.

Narodowa konferencja monetarna we Wasyngtonie uchwaliła rezolucję, wzywającą ludność Stanów Zjednoczonych, aby nie głosowała za żadnym kandydatem na prezydenta, który nie zobowiąże się formalnie popierać sprawę przewrocenia naturalnego stosunku między złotem a srebrem.

Kopenhaga 30 maja. *Dagbladet* potwierdza wiadomość, że car pojedzie ztąd do Kilonii i spotka się z cesarzem Wilhelmem.

Petersburg 30 maja. Dzienniki tutejsze potwierdzają wiadomość, iż minister komunikacyi, Witte, niebawem wybiera się w podróż do Kijowa i gubernij Królestwa Polskiego w celu dokonania rewizji na kolejach.

Telegramy biura koresp.

Wiedeń 30 maja. W ankiecie walutowej rozpoczęła się dziś dyskusja jeneralna nad projektem rządowemi.

Eim powołnie się na zbiorową deklarację Młodziechów i oświadcza, że prawo samodzielnego bicia monet należy do regaliów ludu czeskiego i atrybucyji korony czeskiej. Mowca żąda przywrócenia herbu królestwa czeskiego przynajmniej na tej części monet, która jest przeznaczoną dla Czech.

Wiedeń 30 maja. Zgromadzenie projektowane przez przybyłych tu Rumunów z Węgier, na którym pojawiło się także pięciu deputowanych austriackich, pomiędzy tymi antysemita Lueger, zostało przez policję rozwiązane z powodu braku listy zgromadzonych.

Z autentycznej strony uważają za zupełnie niewiarodgodne doniesienie dzienników, jakoby wczoraj powołana została do ministra Szoegeyeni'ego deputacya rumuńska, rzekomo, ażeby odebrać decyzję na prośbę, odnoszącą się do audyencyi u cesarza. Deputacya nie zgłaszała się do Szoegeyeni'ego, a w razie zgłoszenia się nie byłaby przyjęta.

Wiedeń 30 maja. Zgłoszone wczoraj u władz przez Luegera i Schneidera, a z powodu usterek formalnych zakazane zgromadzenie Rumunów, odbyło się dzisiaj z wykluczeniem jawności.

Wiedeń 30 maja. Walne zgromadzenie akcyonaryuszów kolei Północnej uchwalilo znane wnioski Rady nadzorczej. Na pytanie jednego z akcyonaryuszów odpowiedział prezydent, że w sprawie upaństwowienia tej kolei nie toczą się obecnie żadne rokowania. Jeśli sprawa stanie się aktualną, zarząd kolei przestrzeagać będzie praw akcyonaryuszów.

Czerniowce 30 maja. Nowo zamianowany prezydent Bukowiny baron Kraus przybył tutaj w sobotę wieczorem.

Zadar 30 maja. Namiestnik feldmarszałek-porucznik David odbył w tych dniach inspekcję

kilku miejscowości Dalmacyi północnej i wczoraj wieczorem powrócił do Zadaru.

Berlin 30 maja. W tutejszych, najlepiej poinformowanych kołach nie wiadomo o pogłosce, rozszerzonej przez ostatni numer kopenhaskiego dziennika *National Tidende*, jakoby car udać się miał w najbliższy czwartek jachtem „Polaraja Zwiezda” do Kilonii, ażeby tam spotkać się z cesarzem Wilhelmem.

Signaringen 30 maja. Rumuński następca tronu ks. Ferdynand Hohenzollern przybył tu wczoraj.

Paryż 30 maja. Jak donosi *Le XIX Siècle*, przy ćwiczeniach w strzelaniu w obozie pod Châlons ukończono próby z nowym karabinem repeterowym o kalibrze 6.5 mm. i z nabojami wagi 20 gr. Według tegoż dziennika, nowa broń okazała szczególniejsze zalety.

Paryż 30 maja. Na grobie poległych w maju 1871 komundarów odbyła się manifestacja liczących grup rewolucyjnych. Wywieszano czerwone sztandary i wolano: Niech żyje komuna! Nie przyszło do żadnego poważniejszego zajścia.

Paryż 30 maja. W sobotę wieczorem odbył się pojedynek na szpady pomiędzy deputowanymi z Lyonu, pp. Burdeau i Couturier. Burdeau został lekko zraniony w rękę.

Bruksela 30 maja. Większość dzisiaj dokonanych wyborów ściślejszych do rad prowincjonalnych wypadła na korzyść klerikalnych.

Lizbona 30 maja. Krażą pogłoski, że radca stanu Serpa Pimentel podpisał bez zezwolenia prezydenta ministrów ugodę z komitetem wierzycieli państwa.

Od Administracyi „Czasu“

PP. Prenumeratorów *Czasu* mogą nabywać w Administracyi: *Pamiętniki jenerala Henryka Dembińskiego o powstaniu w Polsce 1830—1831 roku*, dwa spore tomy, cena zniżona 2 żr. 25 centów; *Bitwy i potyczki, stoczone przez wojsko polskie w roku 1831*, str. 418 z mapą, Poznań, 1887, cena zniżona 1 żr. 70 ct.; *Podręcznik prawniczy*, książka dla ludu, zawierająca przykłady prośb, podań, skarg, rewersów, kwitów itp., przez Dra A. Cinciałę, z przesyłką 2 żr. 70 ct.; *Warszawa r. 1861*, 7 heliografurowych obrazów Artura Grottgera, 6 żr. 25 cent; *Lituanij Grottgera*, 6 fototypij, 2 żr. 25 centów; *Wojna—Padoł* też, 11 obrazów heliografurowanych, z przesyłką 4.30 żr.; *Dzieła Vincentego Pola*, 10 tomów w komplecie na ładnym papierze z portretem autora, z przesyłką 15.80 żr.; *Nauka obyczajowa dla ludu*, X. Grzegorza Piramowicza, cena 20 ct.; Surzyński: *Harfisarz*, zbiór pieśni patryotycznych i narodowych na 4 głosy męskie, zamiast 2 żr., tylko 1 żr. 50 ct.; *Młodość Mickiewicza*, skreślił Dr Teofil Ziemia, z przesyłką 55 centów; Tegoż autora: *Herman i Dorota*, przekład rymowany, 55 ct.; *Estetyka poezyi*, 85 cent.; *Poszytym i jego wyznawcy w dalszej Francji*, 85 ct.; *Psychologia*, 1 żr. 5 ct.; *Filozof Dobroczynny*, 1 żr. 5 ct.; *Piotr Ronsard*, 1 żr. 5 ct.

NADESEANE.

(Artykuły w dziale tym nie pochodzą od Redakcyi.)

Hotel Warszawski we Lwowie, Plac Bernardyński, którego zarząd zmienić się 1 maja br., *otwiera w dniu jutrzejszym restauracyę, prowadzoną na sposób warszawski, zaprawdza omnibus hotelowy do wszystkich pociągów po 40 ct. od osoby wraz z rzeczami; telefon do bezpłatnego użytku gości hotelowych; remizę do wynajęcia na godziny dla gości miejscowych i zamiejscowych; 25 dzienników i ilustracyi polskich, niemieckich, francuskich i angielskich dla użytku gości.* Po zupełnem odrestaurowaniu hotelu i numerów, po zaprowadzeniu nowej instalacyi gazowej i nowego systemu dzwonków elektrycznych *obniża cenę numerów o 15%.* W hotelu nowo *stajnie i wozownie dla gości ujeżdżających własnemi koniami.* (1337)

Najdawniejsza tania gazeta mód jest wydawana w Berlinie *Modenwelt*. Założona przed 27 laty była ona pierwszą gazetą podającą swym czytelnikom po niesłychanie taniej cenie we wzorowych rycinach rocznie tysiące gustownych toalet i robót ręcznych. Ona to sprawiła przystęp niemieckiej modzie w najszerszych kołach a postępujące ciągle naprzd bez podwyższania ceny, dodaje obecnie na rok 12 wielkich kolorowych tablic najświetniejszych mód. (1300)

Środki domowe i toaletowe. Z wielkiej liczby tych środków polecamy jako wypróbowane i uznane, wyrabiane przez Franciszka Jana Kwizdę, c. k. austr. i kr. rumuńsk. nadzwornego dostawcę i aptekarza obwodowego w Korneuburgu pod Wiedniem: alweolarne krople zębowe przeciw bólow zębów, alweolarną pastę zębową i alweolarną wodę do ust, do pielęgnowania zębów i utrzymania diameł, spirytus do włosów i pomadę cebulową dla wzmożenia porostu włosów, sok z babki zaostrzonej przeciw kaszlowi, plaster na odgniotki, tynkturę na wygubienie odgniotków i brodawek, wódkę francuską i leczniczy tran z wątroby migtusów. (456)

KURSA TELEGRAFICZNE.

Wiedeń 30 maja. 2 godzina 30 min. po poł.

Moneta austriacka	papier opod. 95 85	Anglobanki	156 —
„ „ „ „ „ „ „ „	„ „ „ „ „ „ „ „	Unioy	249 —
4%, złota . . .	113 30	Bankvereiny . . .	—
5%, pap. nieop. 100 95		Akcyje Linderbank .	219 90
Akcyje Ban. Aus.-W. 1000		„ kol. Kar. Lud. .	—
„ kredytoy . . .	820 75	„ „ lwowski . .	—
Londyn	113 85	„ „ czerniowy .	245 —
Napoleony	9 49	„ „ poldn . . .	88 62
Dukaty	5 67	Elbethale	240 25
Marki	58 50	Nordbahn	2885
5%, Renta węg. pap. 100 95		Staubahn	299 50
4%, „ „ „ „ „ „ „ „	110 70	Alpiny	65 23
Losy prem. węg. .	—	Akcyje tytoniowe .	176 75
Losy tureckie . . .	46 67	„ „ „ „ „ „ „ „	126 25

Uposobienie giełdy: stale.

Berlin 30 maja.

Banknoty austr. . .	171 10	4%, Listy likw. pol. 65 50	
Krótki Wiedeń . . .	170 80	Akt. kol. Kar. Lud. 91 80	
Banknoty ros. . . .	215 10	„ „ „ „ „ „ „ „	171 10
5%, Listy szas. poln.	67 70	Ultimo Ruble . . .	215 50

ODPOWIEDZIALNY REDAKTOR I WYDAWCA

Michał Chyliński.

Wszelkie papiery wartościowe, banknoty zagraniczne i monety kupuje i sprzedaje pod najkorzystniejszemi warunkami.

Kantor wymiany filii c. k. aprz. gal. Banku Hipotecznego w Krakowie, Rynek 1. 30.

Złociska z prowinoi uskuteczniła się odwrócić poezją bez delfozienia prowizji



Rządca Drukarni Józef Łukociński.

**Rozkład jazdy c. k. uprzywilejow. kolei Północnej Cesarza Ferdynanda
i kolei Ostrawsko-Frydlandskiej.**

Ważny od dnia 1-go maja 1892 roku.

Czas jazdy na lewej stronie nazwisk stacyj wskazany, czytać należy z góry na dół, zaś czas jazdy na prawej stronie, z dołu do góry.

Liczby drukowane czarnym drukiem wskazują porę nocną od godz. 6 wieczór do 5:59 rano.

1. Wiedeń — Kraków.

[illegible]

1 i 3. Wiedeń-Berno (Brünn). 1 i 3.

[illegible]

Lundenburg-Zellerndorf.

Pociąg miesz. 623	Pociąg miesz. 625	Pociąg miesz. 639	Pociąg miesz. 617	Kilometr.	STACYE				Pociąg miesz. 636	Pociąg miesz. 616	Pociąg miesz. 632	Pociąg miesz. 618
1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.					1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.	
w nocey	prz. pł.	po poł.	w nocey		Odj.	Lundenburg 1, 1 i 3 (Restauracya)	prz.	rano	po poł.	wiecz.	w nocey	
3—	9-35	3-50	10-18	—		Feldsberg		5-28	2-14	7-52	11-20	
3-31	10-11	4-17	10-55	13		Voitelsbrunn strażnik Nr. 63 f.		5-1	1-47	7-26	10-56	
3-43	10-22	4-28	11-6	18		Nikolsburg		4-42	1-32	7-15	10-45	
4-9	11-2	4-47	11-36	24		Bratelsbrunn strażnik Nr. 72 f.		4-28	1-18	7-1	10-33	
4-22	11-15	4-59	11-49	30	prz.	Neusiedl-Dürnholz 5 (Restauracya)	odj.	3-57	12-40	6-42	10-14	
4-34	11-26	—	—	35	odj.	Neusiedl-Dürnholz 5 (Restauracya)	prz.	3-45	12-52	6-30	10-3	
4-49	1-35	po poł.	w nocey	51		Laa		rano	11-22	wiecz.	9-52	
5-30	2-40	—	—	58		Pernhofen-Wulzeshofen		—	11-38	—	9-15	
6-11	3-1	—	—	61		Zwingendorf strażnik Nr. 93 f.		—	11-11	—	8-50	
6-24	3-14	—	—	66		Kadolz-Mailberg		—	10-52	—	8-25	
6-46	3-41	—	—	61		Hadres-Markersdorf przystanek		—	10-36	—	8-15	
7-3	3-58	—	—	71		Hausdorf		—	10-14	—	7-56	
7-26	4-26	—	—	76		Pernersdorf-Pfaffendorf przystanek		—	9-57	—	7-47	
7-40	4-40	—	—	79	prz.	Zellerndorf (Restauracya)	odj.	—	9-37	—	7-24	
7-55	4-55	—	—	84				—	9-20	—	7-10	
rano	po poł.	—	—					—	po poł.	wiecz.	—	
9-46	7-49	—	—		prz.	Znaim	odj.	—	7-19	—	4-52	
10-45	8-8	—	—		„	Wieden Öe. N. W. B.	„	—	6-28	—	4-39	
9-49	8-27	—	—		„	Sigmundsherberg-Horn	„	—	7-14	—	4-31	
12-55	2-42	—	—		„	Budziejowice	„	—	2-49	—	—	
5-16	9-55	—	—		„	Marientbad	„	—	10-21	—	—	

Neusiedl-Dürnholz — Grussbach-Schönau

Pociąg mieszany 725 1, 2, 3 kl.	Pociąg mieszany 739 1, 2, 3 kl.	Kilometr.	STACYE		Pociąg mieszany 716 1, 2, 3 kl.	Pociąg mieszany 732 1, 2, 3 kl.
po połud. 1:15 1:44	po połud. 5:20 5:38	— 9	Odjazd Przyjazd	Neusiedl-Dörnholz 4 (Restauracya) Grussbach-Schönau (Restauracya)	po połud. 12-1 11:35	wieczór 6:20 6-3
—	7:25			przej. Znam.	—	4:50

Berno (Brünn) - Przerów (Prerau).

—	4:28	12:45	6:19	odj.	Iglau	przuj.	12:5	6:14	1:14	—
—	5:15	12:45	6:58	„	Ókrzysztisch	„	11:20	4:41	9:31	—
—	5:5	12:35	6:15	„	Gr. Meseritsch	„	11:23	4:30	9:33	—
—	—	1:50	7:15	„	Tischnowitz	„	—	1:27	6:37	—
Pociąg osob. 917	Pociąg osob. 925	Pociąg osob. 919	Pociąg osob. 927	STACYE						
1. 2. 3. kl.	1. 2. 3. kl.	1. 2. 3. kl.	1. 2. 3. kl.	Kilom.			Pociąg osob. 930	Pociąg osob. 920	Pociąg osob. 928	Pociąg osob. 918
rano 6—	prz. pl. 11:12	w noce 6—	w noce 10:51	—	odj.	Berno [Brünn] i 13 (Restauracya)	Przuj.	rano 5:59	prz. pl. 9:16	po pol. 4:2
6:11	11:23	6:11	11:1*	7	—	Nowowit przystanek	—	5:49	6:6	3:52
6:18	11:30	6:18	11:8	9	↓	Chirlitz-Turas	—	5:42	9—	3:46
6:29	11:41	6:29	11:19	16	↓	Sokolitz (Restauracya)	↓	5:29	8:47	3:33
6:49	11:55	6:44	11:33	25	↓	Krzenowitz (Restauracya)	—	5:16	8:35	3:21
6:52	12:42	6:53	11:39	29	↓	Holbitz	—	5:8	8:27	3:13
7—	12:12	7:2	11:50	33	↓	Rausnitz-Slawikowitz (Restauracya)	—	5:7	8:20	3:6
7:15	12:27	7:17	12:5	41	↓	Lutsch przystanek	↓	4:49	8:8	2:55
7:27	12:39	7:30	12:16	47	↓	Wischau (Restauracya)	—	4:37	7:56	2:43
7:40	12:51	7:43	12:28	56	↓	Eywanowitz (Restauracya)	—	4:22	7:41	2:38
7:49	1—	7:52	12:37	63	przuj.	Nezamisilitz 7 (Restauracya)	odj.	4:10	7:28	2:16
7:55	1:10	8:10	12:41	67	odj.	Nezamisilitz 7 (Restauracya)	przuj.	4:6	7:14	2:9
8:3	1:18	8:18	12:48*	63	„	Nientschitz strażnik Nr. 55 a.	—	3:59	7:7	2:2
8:12	1:27	8:27	12:57	74	przuj.	Kojeitein 10 (Restauracya)	—	3:48	6:56	1:51
8:15	1:30	8:31	12:59	74	odj.	Kojeitein 10 (Restauracya)	przuj.	3:45	6:52	1:48
8:24	1:40	8:40	1—	79	↓	Chropin	—	3:38	6:44	1:41
8:33	1:49*	8:49	—	85	↓	Weżek-Bochorz strażnik Nr 73 a.	↓	3:29	6:34	1:31
8:42	1:58	8:58	1:24	90	przuj.	Przerów [Prerau] i 8 (Restauracya)	odj.	3:20	6:25	1:22
rano po pol.	wiecz.	w noce	—	—	—	—	—	rano	rano	wiecz.

Nezamislitz-Sternberg.

Pociąg osob. 1027	Pociąg osob. 1023	Pociąg osob. 1017	Pociąg osob. 1025	Pociąg osob. 1019	Kilometr.	STACYE				Pociąg osob. 1020	Pociąg osob. 1028	Pociąg osob. 1018	Pociąg osob. 1024
1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.						1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.	1, 2, 3 kl.
rano	rano	rano	po poł.	wiecz.	—	Odj.	Nezamislitz 6 (Restauracya)		Przyj.	rano	po poł.	wiecz.	w nocy
—	—	8-3	2-20	8-4	7		Pivn str. Nr. 60			7-30	7-36	—	—
—	—	8-16	2-32*	8-17	10		Czeleczic str. Nr. 62			10-14	7-26	—	—
—	—	8-22	2-38	8-23	14		Bedihost			6-2	12-35	7-18	—
—	—	8-30	2-46	8-31	19	przyj.	Pressnitz (Restauracya)		odj.	6-54	12-27	7-10	—
—	—	8-38	2-54	8-39						6-46	12-18	7-2	—
—	—	—	10-12	—			przyj. Triebitz	odj.		—	—	2-55	—
—	—	3-50	—	2-55			odj. Triebitz	przyj.		—	—	—	—
—	6-15	8-42	2-57	8-43	—	odj.	Pressnitz (Restauracya)		przyj.	6-43	12-13	6-57	11-36
—	6-38	8-54	3-9	8-55	27		Wrbatek			6-32	12-1	6-46	11-22
—	6-44	9-4	3-18*	9-4	31		Blatz str. Nr. 79			6-23	11-51	6-37	11-11
—	6-52	9-11	3-25	9-11	35		Nimlau strażnik Nr 82			6-15	11-42	6-29	11-1
—	7-1	9-19	3-33	9-19	40	przyj.	Olomuniec 8 (Restauracya)		odj.	6-6	11-32	6-20	10-50
—	11-3	—	8-33	—			przyj. Jägerndorf	odj.		—	7-30	12-23	6-17
—	—	—	6-21	—			„ Kościelec	—		—	7-37	—	—
—	—	7-37	—	—			odj. Kościelec	przyj.		11-3	—	6-21	—
—	—	—	12-23	6-17			„ Jägerndorf	—		—	—	8-33	—
3-50	—	10-—	4-26	10-40	—	odj.	Olomuniec 8 (Restauracya)		przyj.	5-7	11-17	3-30	9-25
4-15	—	10-13	4-38	10-55	48		Boniowitz przystanek	odj.		4-53	11-6	3-19	9-14
4-5	—	10-24	4-48	11-9	54	przyj.	Sternberg (Restauracya)		—	4-40	10-55	3-8	9-3
rano	—	prz. p.	po poł.	w nocy						rano	prz. p.	po poł.	w nocy
6-19	—	12-44	3-38	—			przyj. M.-Schönberg	odj.		—	9-—	1-25	7-23
7-5	—	1-57	—	—			„ Zöptau	—		—	8-23	—	6-20
7-32	—	1-50	7-45	—			„ Hannsdorf	—		—	7-46	12-25	6-22
9-17	—	3-15	9-26	—			„ Freiwaldau-Grüfenberg	—		—	5-46	10-41	4-44
9-14	—	3-55	9-4	—			„ Grulich	—		—	6-80	11-35	5-19

Przerów (Prerau) - Ołomuniec.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.

S.